

Ludność na rynku pracy w województwie pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Pomorskie Voivodship in the light
of the results of the National Population and Housing Census 2021

Ludność na rynku pracy w województwie pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Pomorskie Voivodship in the light
of the results of the National Population and Housing Census 2021

Urząd Statystyczny w Gdańsku Statistical Office in Gdańsk

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Ludność na rynku pracy w województwie pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

National Population and Housing Census 2021

Population in the labour market in Pomorskie Voivodship in the light of the results of the National Population and Housing Census 2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Gdańsku, Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Gdańsk, Pomeranian Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Jerzego Auksztola

Zespół autorski i prace redakcyjne

Editorial team and editorial work

Beata Bojarska, Wiesława Bryłowska, Magdalena Poleszuk

Tłumaczenie – przedmowa, synteza

Translation – preface, executive summary

Małgorzata Kruszewska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Małgorzata Kloz, Mateusz Nowakowski, Monika Towiańska

ISBN 978-83-89047-87-8

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<http://gdansk.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu kolejną publikację przedstawiającą wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Opracowanie zawiera zestaw informacji dotyczący aktywności ekonomicznej ludności województwa wraz ze szczegółową charakterystyką demograficzno-społeczną poszczególnych kategorii ludności – pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

Publikacja składa się z uwag metodycznych, części analitycznej wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci map i wykresów oraz części tabelarycznej. Wyniki NSP 2021 są dostępne na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Gdańsku (<https://gdansk.stat.gov.pl>) oraz Głównego Urzędu Statystycznego (<https://spis.gov.pl>).

Oddając do rąk Państwa opracowanie „Ludność na rynku pracy w województwie pomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021” dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji spisu. Mam nadzieję, że zakres informacji pozyskanych w ramach NSP 2021 będzie stanowić podstawę do przeprowadzenia pogłębionych analiz i dokonania bilansu zmian, które zaszły w latach 2011-2021, w obszarze aktywności ekonomicznej ludności województwa. Jestem przekonany, że zaprezentowane wyniki spisu będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych, w tym m.in. władz rządowych i samorządowych, środowisk naukowych i analityków.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Gdańsku

Jerzy Auksztol

Preface

The Statistical Office in Gdańsk presents the publication concerning the results of the National Population and Housing Census 2021 which was conducted between 1 April and 30 September 2021, as of 31 March 2021.

The study contains a set of information regarding economic activity of the population in the Voivodship as well as a detailed characteristic of particular population categories – employed, unemployed and economically inactive – described in respect to their demographic and social aspects.

The publication consists of methodological notes, an analytical part enriched with a graphic presentation in the form of maps, charts and tables. The results of the 2021 Census are available on the website of the Statistical Office in Gdańsk (<https://gdansk.stat.gov.pl>) and Statistics Poland (<https://spis.gov.pl>).

Presenting the study “Population in the labour market in Pomorskie Voivodship in the light of the results of the National Population and Housing Census 2021” thanks to everyone who contributed to the census. I hope that the scope of information obtained under the 2021 Census may provide the basis for making in-depth analyses and taking stock of changes that occurred in 2011-2021. I am convinced that the presented census results will be useful for a wide range of recipients of statistical data, including central and local government authorities, scientific communities and analysts.

Director
of the Statistical Office in Gdańsk

Jerzy Auksztol

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	11
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	13
Executive summary	16
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	19
Chapter 1. Economic activity of population	
1.1. Aktywność ekonomiczna ludności	19
1.1. Economic activity of the population	
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	23
1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups	
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	28
1.3. Economic activity of population by place of residence, sex and level of educational attainment	
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia	31
1.4. Economic activity of population by place of residence, sex and level of educational attainment	
Rozdział 2. Pracujący	32
Chapter 2. Employed persons	
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	32
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups	
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	34
2.2. Employed persons by age groups and level of educational attainment	
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia	36
2.3. Employed persons by employment status	
Rozdział 3. Bezrobotni	40
Chapter 3. Unemployed persons	
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	40
3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	42
3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	43
3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
3.4. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	45
3.4. Unemployed persons by place of residence, sex and level of educational attainment	

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy	47
3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking	
Rozdział 4. Bierni zawodowo	49
Chapter 4. Economically inactive persons	49
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	49
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia	52
4.2. Economically inactive persons by level of educational attainment	
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej	53
4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity	
Uwagi metodyczne	59
Methodological notes	64

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie	20
Table 1. Economic activity of the population	
Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania	24
Table 2. Activity rate by sex and place of residence	
Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	31
Table 3. Activity rate by age groups and level of educational attainment in 2021	
Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci	34
Table 4. Employment rate by age groups, place of residence and sex	
Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania	37
Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence	
Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania	40
Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence	
Tablica 7. Stopa bezrobocia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania	44
Table 7. Unemployment rate by age groups, sex and place of residence	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r.	20
Chart 1. Economic activity of the population aged 15 years and more by sex in 2021	
Wykres 2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.	21
Chart 2. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence in 2021	
Wykres 3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	25
Chart 3. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and sex in 2021	
Wykres 4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r.	26
Chart 4. Economic activity of the population aged 15 years and more by sex and age groups in 2021	
Wykres 5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	27
Chart 5. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and age groups in 2021	
Wykres 6. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.	29
Chart 6. Economic activity of the population aged 15 years and more by level of educational attainment and sex in 2021	
Wykres 7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	30
Chart 7. Economic activity of the population aged 15 years and more by level of educational attainment and place of residence in 2021	
Wykres 8. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku w 2021 r.	33
Chart 8. Employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups in 2021	
Wykres 9. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	35
Chart 9. Employed persons aged 15 years and more by age groups and level of educational attainment in 2021	
Wykres 10. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	36
Chart 10. Employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of educational attainment in 2021	
Wykres 11. Bezrobotni według płci i grup wieku w 2021 r.	41
Chart 11. Unemployed persons by sex and age groups in 2021	
Wykres 12. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	42
Chart 12. Unemployed persons by place of residence and age groups in 2021	

Wykres 13. Bezrobotni według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	43
Chart 13. Unemployed persons by sex and economic age groups in 2021	
Wykres 14. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	43
Chart 14. Unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021	
Wykres 15. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	46
Chart 15. Unemployed persons by level of educational attainment, sex and place of residence in 2021	
Wykres 16. Długotrwale bezrobotni według okresu poszukiwania pracy i grup wieku w 2021 r.	48
Chart 16. Long-term unemployed persons by the time of job seeking and age groups in 2021	
Wykres 17. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	51
Chart 17. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups	
Wykres 18. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	53
Chart 18. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of educational attainment in 2021	
Wykres 19. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.	54
Chart 19. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence and reasons for inactivity in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.	23
Map 1. Economic activity of the population aged 15 and more in 2021	
Mapa 2. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.	38
Map 2. Employed persons by employment status in 2021	
Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.	39
Map 3. Employment rate by place of residence in 2021	
Mapa 4. Stopa bezrobocia w 2021 r.	45
Map 4. Unemployment rate in 2021	
Mapa 5. Bierni zawodowo w 2021 r.	50
Map 5. Economically inactive persons in 2021	
Mapa 6. Bierni zawodowo z powodu korzystania z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) w 2021 r.	55
Map 6. Economically inactive population due to receiving retirement or other pensions/ /capital income (stocks, bonds, property income) in 2021	
Mapa 7. Bierni zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.	56
Map 7. Economically inactive population due to health condition that does not allow them to take up work in 2021	
Mapa 8. Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.	57
Map 8. Economically inactive population due to continuation of school or tertiary education in 2021	
Mapa 9. Bierni zawodowo z powodu opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą w 2021 r.	58
Map 9. Economically inactive population due to child or adult care in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (•)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
tys.	tysiąc
p.proc.	punkt procentowy
r.	rok
dok. cont.	dokończenie continued
tj. i.e.	to jest that is
np. e.g.	na przykład for example
m.in.	między innymi
tzw.	tak zwany
ozn. tzn.	to znaczy
itp. etc.	i tym podobne and the like
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych

SYMBOLS. MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
UE EU	Unia Europejska European Union
WE EC	Wspólnota Europejska European Community
Dz. U.	Dziennik Ustaw
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy
nr (Nr) No	numer number
poz.	pozycja

Synteza

Aktywność ekonomiczna ludności

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) w dniu 31 marca 2021 r. w województwie pomorskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej wyniosła 1960,2 tys. osób i w porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. wzrosła o 3,0%. Mężczyźni stanowili 48,1% tej populacji, a kobiety – 51,9%. Status na rynku pracy został ustalony dla 1825,7 tys. osób (93,1% ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej), w tym dla 871,3 tys. mężczyzn i 954,3 tys. kobiet.

Zgodnie z wynikami NSP 2021 w województwie pomorskim liczba osób aktywnych zawodowo (tj. pracujących lub bezrobotnych) wyniosła 1102,6 tys. i w okresie międzypisowym wzrosła o 9,9%. Wśród osób aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni (53,7%) oraz mieszkańcy miast (63,1%). Biorąc pod uwagę wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (27,5%, o 3,3 p.proc. więcej niż w 2011 r.), a pod względem poziomu wykształcenia – osoby z wykształceniem wyższym (35,9%, o 9,2 p.proc. więcej niż w 2011 r.).

Współczynnik aktywności zawodowej, czyli udział osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności z ustalonym statusem na rynku pracy, wyniósł 60,4% (w 2011 r. – 56,0%). Wyższą aktywnością zawodową charakteryzowali się mężczyźni niż kobiety – 67,9% wobec 53,5% (w 2011 r. odpowiednio 64,3% i 48,2%). Wartość współczynnika wśród mieszkańców wsi była wyższa niż wśród mieszkańców miast (61,9% wobec 59,5%). Wyniki NSP 2021 pokazały również, że im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej. Wśród osób z wykształceniem wyższym wyniósł on 81,5%, a wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 26,6%.

Pracujący

Według wyników NSP 2021 liczba pracujących w województwie pomorskim wyniosła 1058,9 tys. osób, o 178,6 tys. (o 20,3%) więcej niż w 2011 r. (wzrost ten był najwyższy spośród wszystkich województw w kraju). Większość pracujących stanowili mężczyźni (53,7%) oraz mieszkańcy miast (63,1%). Liczba pracujących mężczyzn wzrosła w porównaniu z 2011 r. o 79,0 tys. osób (o 16,1%), a kobiet o 99,5 tys. osób (o 25,5%). Wśród osób zamieszkałych w miastach przybyło 80,4 tys. pracujących (13,7%), a na wsi 98,2 tys. (33,5%).

Biorąc pod uwagę wiek, wyniki spisu z 2021 r. pokazały, że największą grupę pracujących stanowiły osoby w wieku 35-44 lata – 27,5%, podczas gdy w 2011 r. najwięcej pracujących było w wieku 25-34 lata (29,0%). Najniższy udział w ogólnej liczbie pracujących miały osoby w wieku 65 lat i więcej – 3,9%, co oznacza wzrost o 2,5 p.proc. w porównaniu z 2011 r.

Większość pracujących o ustalonym poziomie wykształcenia posiadała wykształcenie wyższe (37,2%) oraz średnie i policealne (35,6%). Na podstawie wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że pracujące kobiety charakteryzowały się wyższym poziomem wykształcenia niż pracujący mężczyźni. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 81,9% kobiet oraz 64,8% mężczyzn.

Wskaźnik zatrudnienia, określający udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie na rynku pracy, wzrósł z 49,1% w 2011 r. do 58,0% w 2021 r. Wyższą wartość wskaźnika odnotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (65,3% wobec 51,3%) oraz wśród osób zamieszkałych na wsi niż w miastach (59,5% wobec 57,1%).

W 2021 r. we wszystkich analizowanych grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wystąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia w porównaniu z wynikami NSP 2011 – najwyższy odnotowano wśród kobiet mieszkających w miastach i mężczyzn na wsi w wieku 55-64 lata (odpowiednio o 22,0 p.proc. i o 23,8 p.proc.).

Im wyższy poziom wykształcenia tym wyższy był udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie na rynku pracy. Najniższą wartość wskaźnik zatrudnienia osiągnął dla osób w wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (3,2%), natomiast najwyższą wartość zaobserwowano wśród osób w wieku 45-54 lata posiadających wykształcenie wyższe (93,9%).

W porównaniu z 2011 r. struktura pracujących według statusu zatrudnienia nie uległa większym zmianom. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni – 861,8 tys. osób (81,4% ogólnej liczby pracujących, o 0,4 p.proc. więcej niż w 2011 r.), natomiast zbiorowość pracujących na własny rachunek liczyła 176,1 tys. osób (16,6%, w 2011 r. – 17,2%).

Analizując strukturę pracujących według statusu zatrudnienia i płci, wyższy udział pracujących na własny rachunek zaobserwowano wśród mężczyzn (20,8%, o 9,0 p.proc. więcej niż wśród kobiet), natomiast kobiety charakteryzowały się wyższym udziałem pracowników najemnych (85,5%, o 7,6 p.proc. więcej niż wśród mężczyzn) i pracujących w innym charakterze (2,5%, odpowiednio o 1,3 p.proc. więcej). Pod względem miejsca zamieszkania wyższy udział pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących wystąpił na wsi niż w miastach (19,0% wobec 15,3%). Pracownicy najemni stanowili 77,7% pracujących mieszkańców wsi, o 5,9 p.proc. mniej niż w miastach.

Bezrobotni

Według wyników NSP 2021 liczba bezrobotnych w województwie pomorskim wyniosła 43,7 tys. osób i była niższa o 64,5% niż w 2011 r. Większość bezrobotnych stanowili mężczyźni – 23,1 tys. (52,8%). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet odnotowano spadek liczby bezrobotnych (odpowiednio o 65,0% i o 64,0%). Liczba bezrobotnych zamieszkałych w miastach wyniosła 28,0 tys. (o 63,6% mniej niż w 2011 r.) wobec 15,7 tys. mieszkańców wsi (spadek o 66,1% w porównaniu z 2011 r.).

Wyniki spisu z 2021 r. pokazały, że w porównaniu z wynikami NSP 2011 w województwie pomorskim zmniejszył się udział osób najmłodszych w ogólnej liczbie bezrobotnych. W 2021 r. osoby poniżej 25 roku życia stanowiły 14,5% bezrobotnych, podczas gdy w 2011 r. było to 24,3%.

Zgodnie z wynikami NSP 2021 osoby długotrwale bezrobotne, czyli poszukujące pracy powyżej 12 miesięcy, stanowiły 47,2% ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych była niższa o 26,6%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 24,4 p.proc.

Istotną zmianą, która dokonała się w okresie międzypisowym jest znaczący spadek stopy bezrobocia. Według wyników NSP 2021 stopa bezrobocia w województwie pomorskim wyniosła 4,0% i była o 8,3 p.proc. niższa niż w 2011 r. (3,9% dla mężczyzn i 4,0% dla kobiet, w 2011 r. odpowiednio 11,9% i 12,8). W 2021 r. stopa bezrobocia wśród mieszkańców miast i wsi była na zbliżonym poziomie i wyniosła odpowiednio 4,0% i 3,9% (w 2011 r. odpowiednio 11,6% i 13,7%).

Stopa bezrobocia była zróżnicowana w zależności od poziomu wykształcenia osób bezrobotnych. W 2021 r. w województwie pomorskim w najkorzystniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby z wykształceniem wyższym, wśród których stopa bezrobocia wyniosła 2,1%, a w najtrudniejszej – osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego, wśród których stopa bezrobocia wyniosła 10,8%.

Bierni zawodowo

Według wyników NSP 2021 w województwie pomorskim populacja osób biernych zawodowo liczyła 723,1 tys. osób (39,6% ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie na rynku pracy, o 4,4 p.proc. mniej niż w 2011 r.). Udział biernych zawodowo wśród kobiet o ustalonym statusie na rynku pracy wyniósł 46,5%, podczas gdy wśród mężczyzn było to 32,1%. Mieszkańcy miast charakteryzowali się wyższym udziałem osób biernych zawodowo niż mieszkańcy wsi (40,5% wobec 38,1%).

Wśród biernych zawodowo najwięcej odnotowano osób w wieku 65 lat i więcej (w tym emerytów i rencistów – 50,1%), których udział w okresie międzypisowym wzrósł o 17,1 p.proc. oraz osób w wieku 15-24 lata (w tym głównie młodzież kontynuująca naukę – 18,3%), których udział był niższy w porównaniu z 2011 r. o 4,8 p.proc.

Wyniki NSP 2021 pokazały, że w województwie pomorskim wśród osób biernych zawodowo największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym – 34,4% (w 2011 r. przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym oraz bez wykształcenia szkolnego). Udział osób z wykształceniem wyższym wśród biernych zawodowo wyniósł 12,4%, a z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 29,1%

Najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 315,7 tys. osób biernych zawodowo (43,7%). Natomiast najrzadziej deklarowaną przyczyną bierności było wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy, wskazane przez 18,5 tys. osób (2,6%).

Executive summary

Economic activity of the population

According to the results of the National Population and Housing Census 2021 (2021 Census), the population aged 15 and over in Pomorskie Voivodship stood at 1,960.2 thousand people on 31 March 2021 and increased by 3.0% on the 2011 Census. Men constituted 48.1% of this population, while women – 51.9%. The labour market status was established for 1,825.7 thousand people (93.1% of the total population aged 15 and over), including 871.3 thousand men and 954.3 thousand women.

According to the results of the 2021 Census, the number of economically active people (i.e. employed or unemployed) in Pomorskie Voivodship reached 1,102.6 thousand and increased by 9.9% in the inter-census period. Men (53.7%) and urban residents (63.1%) prevailed in the economically active population. Broken down by age, people aged 35-44 made up the largest group (27.5%, 3.3 percentage points more than in 2011), by educational attainment level – people with tertiary education (35.9%, 9.2 percentage points more than in 2011).

The activity rate, i.e. the share of economically active people aged 15 and over in the total population with an established status on the labour market, accounted for 60.4% (in 2011 – 56.0%). Men were more active than women – 67.9% versus 53.5% (in 2011, 64.3% and 48.2%, respectively). The value of the coefficient was higher for rural residents than for urban residents (61.9% vs 59.5%). The results of the 2021 Census also showed that the higher the level of educational attainment, the higher the activity rate. It stood at 81.5% for people with tertiary education, and 26.6% for people with lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education.

Employed persons

According to the results of the 2021 Census, there were 1,058.9 thousand employed people in Pomorskie Voivodship, by 178.6 thousand (20.3%) more than in 2011 (this increase was the highest of all the voivodships). Most employed people were men (53.7%) and urban residents (63.1%). There were 79.0 thousand (16.1%) more employed men than in 2011 and 99.5 thousand (25.5%) more employed women. The working population increased by 80.4 thousand people (13.7%) in urban areas, and 98.2 thousand (33.5%) in rural areas.

In terms of age, the results of the 2021 Census showed that the largest group of employed people were those aged 35-44 – 27.5%, whereas those aged 25-34 (29.0%) prevailed in the working population in 2011. People aged 65 and older had the lowest share in the total number of employed people – 3.9%, 2.5 percentage points more than in 2011.

Most employed people with an established level of educational attainment had completed tertiary education (37.2%) and secondary and post-secondary education (35.6%). Based on the results of the 2021 Census, it is notable that employed women represented higher level of educational attainment than employed men. 81.9% of women and 64.8% of men had completed at least secondary education.

The employment rate, determining the share of working people in the total population aged 15 and over with an established status on the labour market, increased from 49.1% in 2011 to 58.0% in 2021. A higher value of the indicator was recorded for men than women (65.3% vs 51.3%) and for rural than urban residents (59.5% vs 57.1%).

In 2021, the employment rate increased in in all age groups analysed by place of residence and sex, as compared to the results of the 2021 Census – the highest rate was recorded for women living in urban areas and men in rural areas aged 55-64 (22.0 and 23.8 percentage points, respectively).

The higher the level of educational attainment, the higher the share of employed people in the total population aged 15 and over with an established status on the labour market. The lowest employment rate was recorded for people aged 65 and over with lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education (3.2%), while the highest value was recorded for people aged 45-54 years with tertiary education (93.9%).

Compared to 2011, the structure of employed people according to employment status did not change significantly. Employees made the largest group – 861.8 thousand people (81.4% of the total number of employed people, 0.4 percentage points more than in 2011), while the population of self-employed persons reached 176.1 thousand people (16.6%, in 2011 – 17.2%).

Analysing the structure of employed people according to employment status and sex, more men than women were self-employed (20.8%, 9.0 percentage points more than among women), while women had a higher share in the group of employees (85.5 %, 7.6 percentage points more than among men) and those working in other capacities (2.5%, respectively 1.3 percentage points more). In terms of place of residence, a higher share of self-employed people in the total working population was recorded in rural areas than in cities (19.0% vs 15.3%). Employees constituted 77.7% of working rural population, 5.9 percentage points less than in cities.

Unemployed persons

According to the results of the 2021 Census, there were 43.7 thousand unemployed people in Pomorskie Voivodship, 64.5% fewer than in 2011. Most of the unemployed were men – 23.1 thousand (52.8%). Compared to the results of the 2011 Census, unemployment was lower in both men and women (by 65.0% and 64.0%, respectively). There were 28.0 thousand unemployed urban residents (63.6% fewer than in 2011) compared to 15.7 thousand rural inhabitants (a 66.1% decrease compared to 2011).

The results of the 2021 Census showed that, compared to the results of the 2011 Census, the share of the youngest people in the total number of unemployed people decreased in Pomorskie Voivodship. In 2021, people under 25 years of age accounted for 14.5% of the unemployed, while they represented 24.3% in 2011.

According to the results of the 2011 Census, the long-term unemployed, i.e. those seeking work for over 12 months, accounted for 47.2% of the total number of unemployed people. Compared to the results of the 2011 Census, long-term unemployed people's share was by 26.6% smaller, and their share in the total number of unemployed people increased by 24.4 percentage points.

A significant drop in the unemployment rate was an important change that took place in the inter-census period. According to the results of the 2011 Census, the unemployment rate in Pomorskie Voivodship accounted for 4.0% and was 8.3 percentage points lower than in 2011 (3.9% for men and 4.0% for women, in 2011 – 11.9% and 12.8, respectively). In 2021, the unemployment rate of urban and rural residents was at a similar level and represented 4.0% and 3.9%, respectively (in 2011, 11.6% and 13.7%, respectively).

The unemployment rate varied depending on the level of education of the unemployed. In 2021, people with tertiary education, whose unemployment rate accounted for 2.1%, were in the most favourable situation on the labour market in Pomorskie Voivodship. On the other hand, people with lower secondary education and below and those without school education were in the most difficult situation – their unemployment rate reached 10.8%.

Economically inactive persons

According to the results of the 2021 Census, the population of economically inactive people in Pomorskie Voivodship amounted to 723.1 thousand people (39.6% of the total number of people aged 15 and over with an established status on the labour market, 4.4 percentage points less than in 2011). The economically inactive women with an established status in the labour market had a 46.5% share, men – 32.1% share. Urban residents had a higher share of economically inactive people than rural residents (40.5% compared to 38.1%).

People aged 65 and over (including retirees and pensioners – 50.1%) were the most numerous among the economically inactive. Their share increased by 17.1 percentage points in the inter-census period. They were followed by people aged 15-24 (including mainly young people in education – 18.3%), whose share was 4.8 percentage points lower than in 2011.

The results of the 2021 Census showed that people with secondary or post-secondary education completed made up the largest group (34.4%) among economically inactive people in Pomorskie Voivodship (in 2011, people with lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education predominated). 12.4% of the economically inactive were people with tertiary education, whereas 29.1% had lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education.

Receiving retirement or other pension, or capital income (shares, bonds or property income) were the most important reasons for inactivity on the labour market – this reason was declared by 315.7 thousand economically inactive people (43.7%). The exhaustion of all possibilities to find a job, indicated by 18.5 thousand people (2.6%), was the least frequently declared reason for inactivity.

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

Aktywność ekonomiczna ludności jest jednym z ważnych elementów funkcjonowania każdego społeczeństwa i stanowi fundament rozwoju gospodarczego i społecznego. Badanie różnych wymiarów aktywności ekonomicznej daje podstawę do podejmowania decyzji odnoszących się do rynku pracy i polityk społecznych. Analiza wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) w zakresie aktywności ekonomicznej obejmuje charakterystykę ludności pod względem statusu na rynku pracy i dotyczy trzech kategorii osób: pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo.

1.1. Aktywność ekonomiczna ludności

1.1. Economic activity of the population

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) realizowany był w terminie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu w dniu 31 marca 2021 r. W części dotyczącej aktywności ekonomicznej okresem obserwacji był dodatkowo tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania, czyli okres od 25 do 31 marca 2021 r. Spośród osób spisanych badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby w wieku 15 lat i więcej. Według stanu w dniu 31 marca 2021 r. w województwie pomorskim populacja ta liczyła 1960,2 tys. osób, w tym mężczyźni stanowili 48,1%, a kobiety – 51,9%. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba osób, które ukończyły 15 lat wzrosła o 3,0% (w Polsce odnotowano spadek o 1,8%).

Według wyników spisu z 2021 r. w województwie pomorskim ponad połowę populacji osób w wieku 15 lat i więcej stanowiły osoby pracujące – 54,0%, co oznacza wzrost o 7,8 p.proc. w porównaniu z 2011 r. (w kraju odpowiednio 53,5% i wzrost o 7,4 p.proc.). Udział osób bezrobotnych wyniósł 2,2%, a biernych zawodowo – 36,9% (odpowiednio o 4,2 p.proc. i o 4,6 p.proc. mniej niż w 2011 r.). W kraju udział bezrobotnych i biernych zawodowo był zbliżony do województwa pomorskiego i wyniósł odpowiednio 2,3% i 38,4%. Status na rynku pracy w województwie pomorskim nie został ustalony dla 6,9% ludności w wieku 15 lat i więcej (w 2011 r. – 5,8%), podczas gdy w kraju było to 5,8% (w 2011 r. – 5,1%).

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie

Table 1. Economic activity of the population

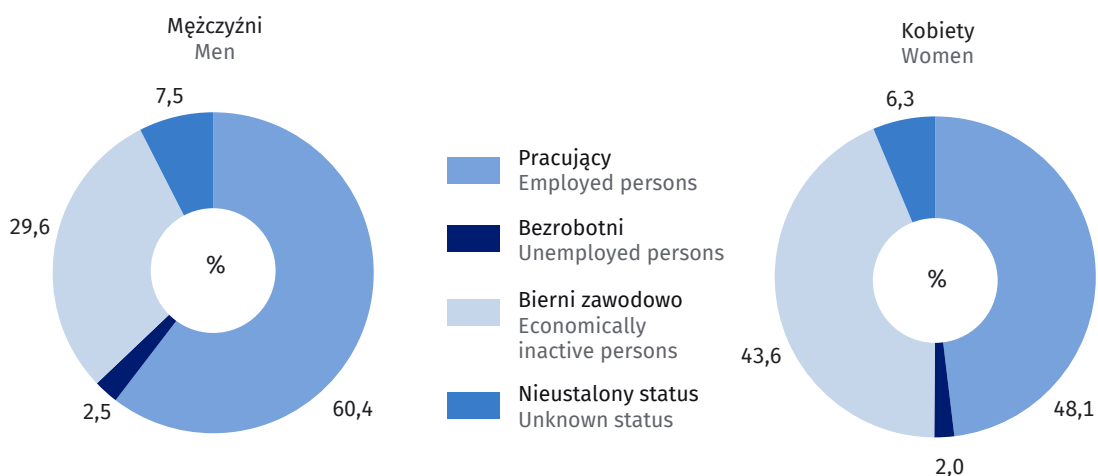
Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %
Ogółem Total	1903,1	100,0	1960,2	100,0
Pracujący Employed	880,3	46,3	1058,9	54,0
Bezrobotni Unemployed	123,3	6,5	43,7	2,2
Bierni zawodowo Economically inactive persons	789,5	41,5	723,1	36,9
Nieustalony status Unknown status	110,0	5,8	134,5	6,9

Wyniki NSP 2021 wykazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej ludności według płci. Wyższy udział pracujących odnotowano wśród mężczyzn (60,4%) niż wśród kobiet (48,1%). W zbiorowości mężczyzn zaobserwowano również więcej bezrobotnych (2,5%, o 0,4 p.proc. więcej niż wśród kobiet). Udział osób biernych zawodowo był natomiast zdecydowanie wyższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn – 43,6% wobec 29,6%. W kraju struktura aktywności ekonomicznej kształtowała się podobnie.

Jedną z ważniejszych zmian, jakie nastąpiły w okresie międzypisowym był wzrost udziału pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z 2011 r. udział ten zwiększył się zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 7,0 p.proc. i o 8,5 p.proc.). Udział osób bezrobotnych i biernych zawodowo zmniejszył się odpowiednio o 4,7 p.proc. i o 4,0 p.proc. wśród mężczyzn oraz o 3,8 p.proc. i o 5,2 p.proc. wśród kobiet.

Wykres 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r.

Chart 1. Economic activity of the population aged 15 years and more by sex in 2021

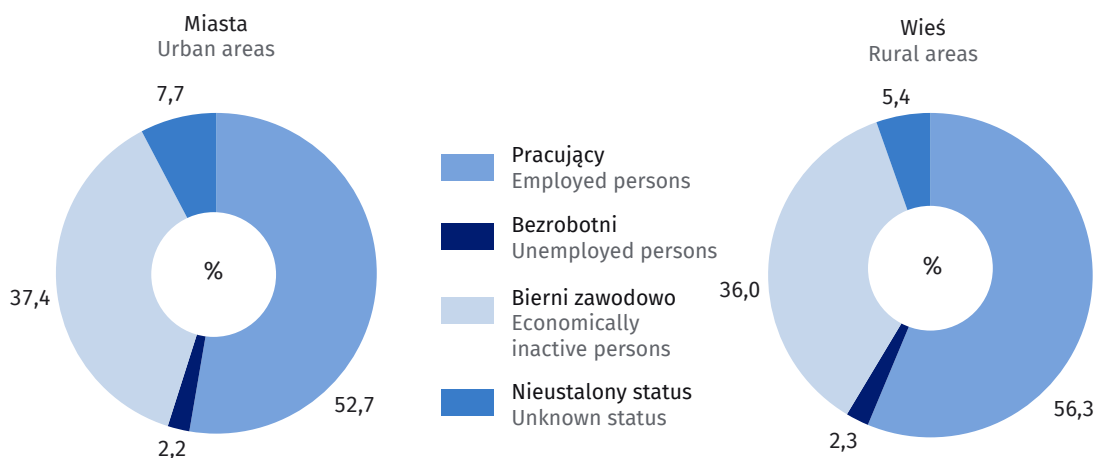

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, wyższym udziałem osób pracujących charakteryzowali się mieszkańcy wsi – 56,3% (o 3,6 p.proc. więcej niż w miastach), natomiast osób biernych zawodowo więcej było w miastach niż na wsi (odpowiednio 37,4% i 36,0%). Pod względem udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej nie zaobserwowano znaczących różnic między mieszkańcami miast i wsi.

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. odnotowano wzrost udziału pracujących wśród mieszkańców miast i wsi (odpowiednio o 6,9 p.proc. i o 9,3 p.proc.). Zarówno w mieście, jak i na wsi zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych (odpowiednio o 3,8 p.proc. i o 5,2 p.proc.) oraz biernych zawodowo (odpowiednio o 4,6 p.proc. i o 4,5 p.proc.).

Wykres 2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 2. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence in 2021

Istotnymi wskaźnikami charakteryzującymi aktywność ekonomiczną ludności są: współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz stopa bezrobocia. Przy obliczaniu wartości tych wskaźników w dalszej części publikacji nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Oznacza to, że do dalszych analiz włączone zostały tylko osoby, co do których uzyskano jednoznaczną informację dotyczącą posiadania przez nie jednego ze statusów na rynku pracy: pracujący, bezrobotny lub bierny zawodowo.

Współczynnik aktywności zawodowej, czyli udział osób aktywnych zawodowo (tj. pracujących lub bezrobotnych) w wieku 15 lat i więcej wśród ogólnej liczby ludności z ustalonym statusem aktywności ekonomicznej, wzrósł z 56,0% w 2011 r. do 60,4% w 2021 r. (w Polsce odpowiednio wzrost z 55,1% do 59,2%). Oznacza to, że większość populacji miała status osoby pracującej bądź aktywnie poszukującej pracy. Pod względem wartości tego współczynnika województwo pomorskie uplasowało się na czwartym miejscu w kraju po województwach: mazowieckim, wielkopolskim i małopolskim.

Wskaźnik zatrudnienia, opisujący udział pracujących w ogólnej liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy, wzrósł z 49,1% w 2011 r. do 58,0% w 2021 r. Wzrost ten był nieco wyższy niż w kraju, gdzie w analogicznym okresie wskaźnik zatrudnienia zwiększył się z 48,5% do 56,8%. Pod względem wartości tego wskaźnika, podobnie jak w przypadku współczynnika aktywności zawodowej, województwo pomorskie zajmowało czwartą lokatę w kraju.

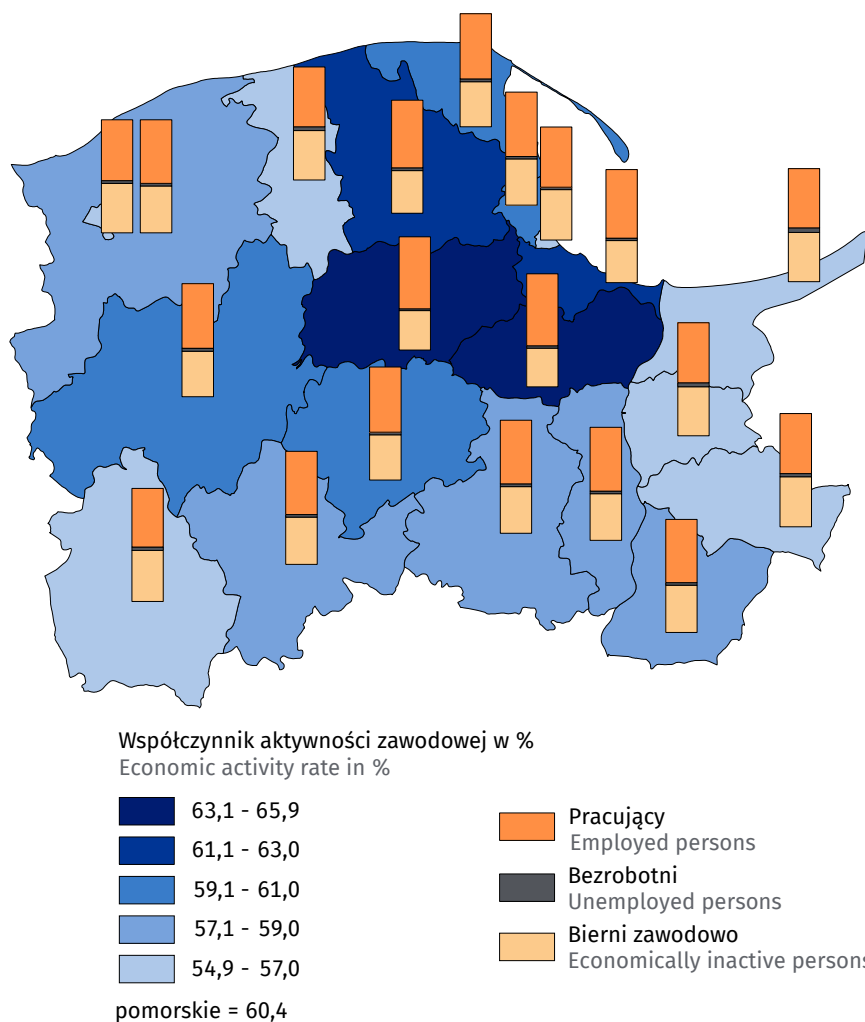
Istotną zmianą, która nastąpiła w okresie międzypisowym był spadek stopy bezrobocia. Według wyników NSP 2021 w województwie pomorskim wskaźnik ten wyniósł 4,0%, natomiast dziesięć lat wcześniej było to 12,3% (w kraju odpowiednio 4,1% i 12,0%).

Według wyników NSP 2021 struktura aktywności ekonomicznej ludności była zróżnicowana terytorialnie. Większość powiatów województwa pomorskiego charakteryzowała się niższym niż przeciętnie w województwie wskaźnikiem zatrudnienia. Najwyższym udziałem pracujących wśród osób o ustalonym statusie na rynku pracy charakteryzował się powiat gdański (63,7%), a najniższym – powiat człuchowski (52,0%). Udział bezrobotnych w większości powiatów był niższy niż średnia w województwie (2,4%) i kształtował się na poziomie od 1,7% w powiecie kartuskim do 4,0% w powiecie nowodworskim. Udział biernych zawodowo w 4 powiatach przewyższał wartość dla województwa (39,6%). Najwyższą wartość osiągnął w powiecie człuchowskim (45,1%), a najniższą – w powiecie gdańskim (34,1%).

Współczynnik aktywności zawodowej również był zróżnicowany w poszczególnych powiatach. Najwyższą wartość odnotowano w powiecie gdańskim (65,9%) i kartuskim (65,2%) oraz w Gdańsku (62,8%), natomiast najniższą w powiecie człuchowskim (54,9%), w Sopocie (55,4%) oraz w powiecie sztumskim (55,8%). Wśród wszystkich powiatów w kraju wartości współczynnika odnotowane w powiecie kartuskim i gdańskim uplasowały je odpowiednio na piątym i dziesiątym miejscu. W porównaniu z 2011 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost współczynnika aktywności zawodowej, przy czym najwyższy wystąpił w Gdańsku (o 6,8 p.proc.), a najniższy – w Słupsku (o 0,9 p.proc.).

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.

Map 1. Economic activity of the population aged 15 and more in 2021

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku**1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups**

Według wyników NSP 2021 wyższą aktywnością zawodową charakteryzowali się mężczyźni niż kobiety. Współczynnik aktywności zawodowej wśród mężczyzn wzrósł z 64,3% w 2011 r. do 67,9% w 2021 r., natomiast wśród kobiet odpowiednio z 48,2% do 53,5%. Mieszkańcy wsi wykazywali nieco wyższą aktywność zawodową niż mieszkańcy miast – dla ludności wiejskiej współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 61,9%, a dla ludności miejskiej – 59,5% (wzrost w porównaniu z wynikami NSP 2011 odpowiednio o 4,6 p.proc. i o 4,2 p.proc.).

W porównaniu z 2011 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w województwach: wielkopolskim, zachodniopomorskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim, wzrost współczynnika aktywności ekonomicznej na wsi był wyższy niż przeciętny wzrost dla kraju, natomiast niższy w miastach.

Biorąc pod uwagę płeć i miejsce zamieszkania, współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn był wyższy wśród mieszkających na wsi niż w miastach (70,0% wobec 66,7%), natomiast wśród kobiet na wsi i w miastach kształtował się na zbliżonym poziomie (53,8% wobec 53,3%). W porównaniu z wynikami NSP 2011 wyższy wzrost współczynnika aktywności zawodowej odnotowano wśród kobiet (o 5,1 p.proc. w miastach i o 5,6 p.proc. na wsi) niż wśród mężczyzn (odpowiednio o 3,5 p.proc. i o 3,7 p.proc.).

Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania

Table 2. Activity rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasta Urban areas	55,3	59,5	63,2	66,7	48,2	53,3
Wieś Rural areas	57,3	61,9	66,3	70,0	48,2	53,8

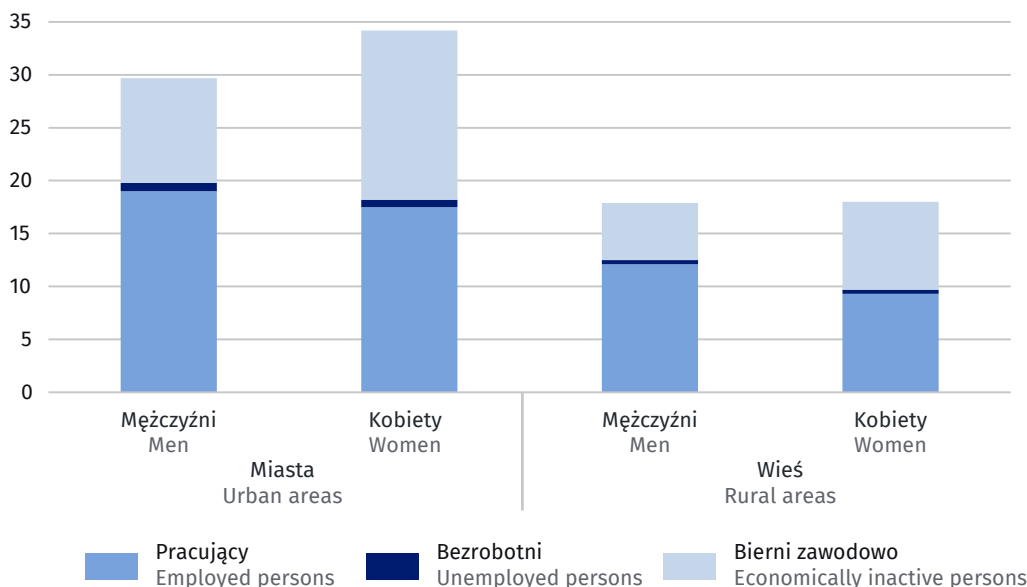
W ogólnej liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy wyższy udział biernych zawodowo wystąpił wśród mieszkańców miast (25,9%) niż wsi (13,7%), a także wśród kobiet (24,3%) niż mężczyzn (15,3%).

Analiza struktury aktywności ekonomicznej według płci i miejsca zamieszkania wykazała, że w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, najwyższy udział pracujących (19,0%) oraz bezrobotnych (0,8%) w ogólnej liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy odnotowano wśród mężczyzn mieszkających w miastach. Najwyższy udział biernych zawodowo wystąpił natomiast wśród kobiet zamieszkałych w miastach (16,0%).

Wykres 3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 3. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and sex in 2021

w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w %
in % of the total population aged 15 years and more

Kolejną cechą różnicującą strukturę aktywności ekonomicznej ludności jest wiek. Wyniki NSP 2021 pokazały, że wśród osób aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) w województwie pomorskim najczęściej było osób w wieku 35-44 lata – 302,9 tys. (27,5%). W 2011 r. były to natomiast osoby w wieku 25-34 lata, które stanowiły 28,7% ogólnej liczby aktywnych zawodowo. Większość populacji biernych zawodowo to osoby w wieku 65 lat i więcej (50,1%). W porównaniu z wynikami NSP 2011 ich udział zwiększył się o 17,1 p.proc.

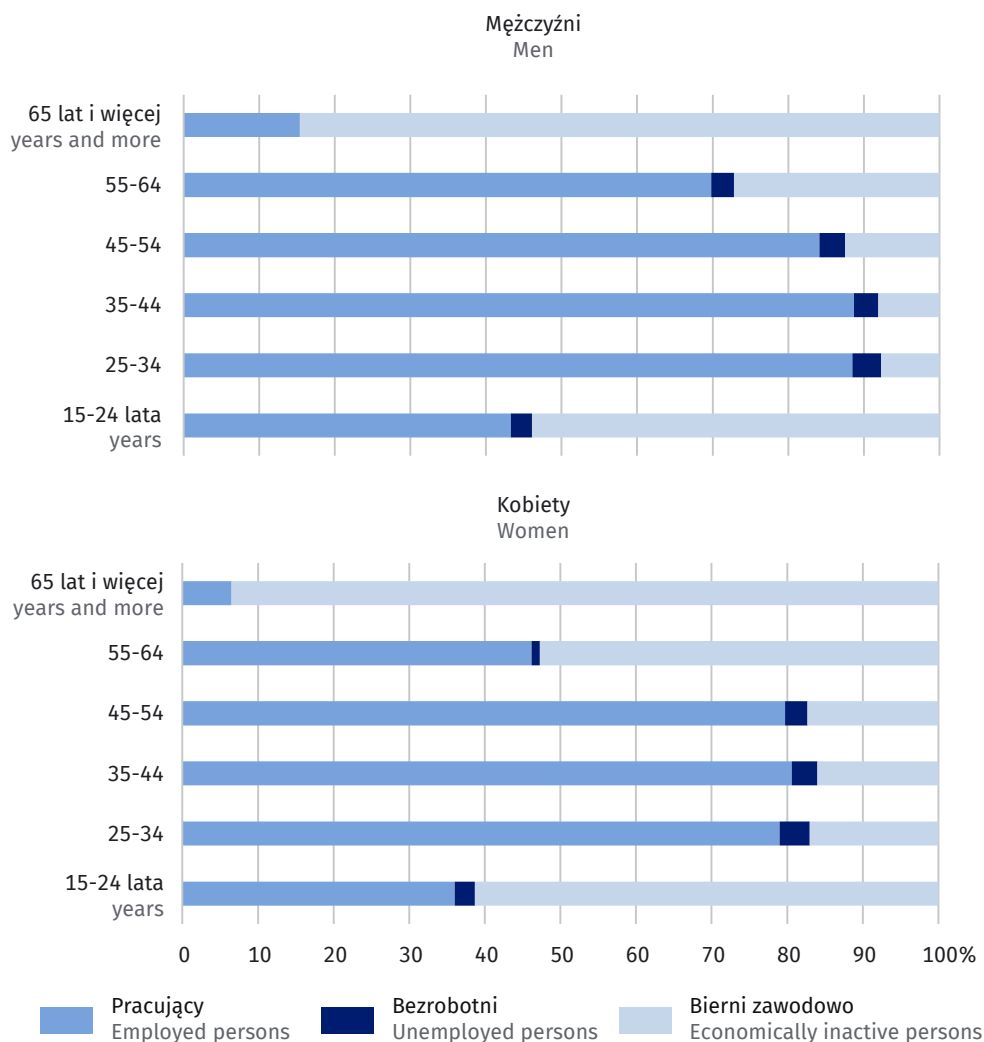
Według wyników spisu z 2021 r. we wszystkich analizowanych 10-letnich grupach wieku udział pracujących był wyższy wśród mężczyzn niż wśród kobiet, przy czym największą różnicę odnotowano wśród osób w wieku 55-64 lata – 23,6 p.proc. (co ma związek z niższym wiekiem emerytalnym kobiet), a najmniejszą wśród osób w wieku 45-54 lata – 4,5 p.proc. Zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet najczęściej pracujących było w wieku 35-44 lata (odpowiednio 88,7% i 80,6%).

Udział osób bezrobotnych we wszystkich grupach wieku, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn kształtował się na stosunkowo niskim poziomie. Najwyższy był w grupie wieku 25-34 lata (3,8% wśród mężczyzn i 4,0% wśród kobiet).

Kobiety we wszystkich analizowanych grupach wieku charakteryzowały się znacznie wyższym niż mężczyźni udziałem biernych zawodowo. Kształtował się on na poziomie od 16,0% wśród kobiet w wieku 35-44 lata do 93,5% wśród kobiet wieku 65 lat i więcej. Najniższy udział biernych zawodowo wśród mężczyzn wystąpił w grupie wieku 25-34 lata (7,7%), a najwyższy, podobnie jak wśród kobiet, dotyczył osób w wieku 65 lat i więcej (84,6%).

Wykres 4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 4. Economic activity of the population aged 15 years and more by sex and age groups in 2021

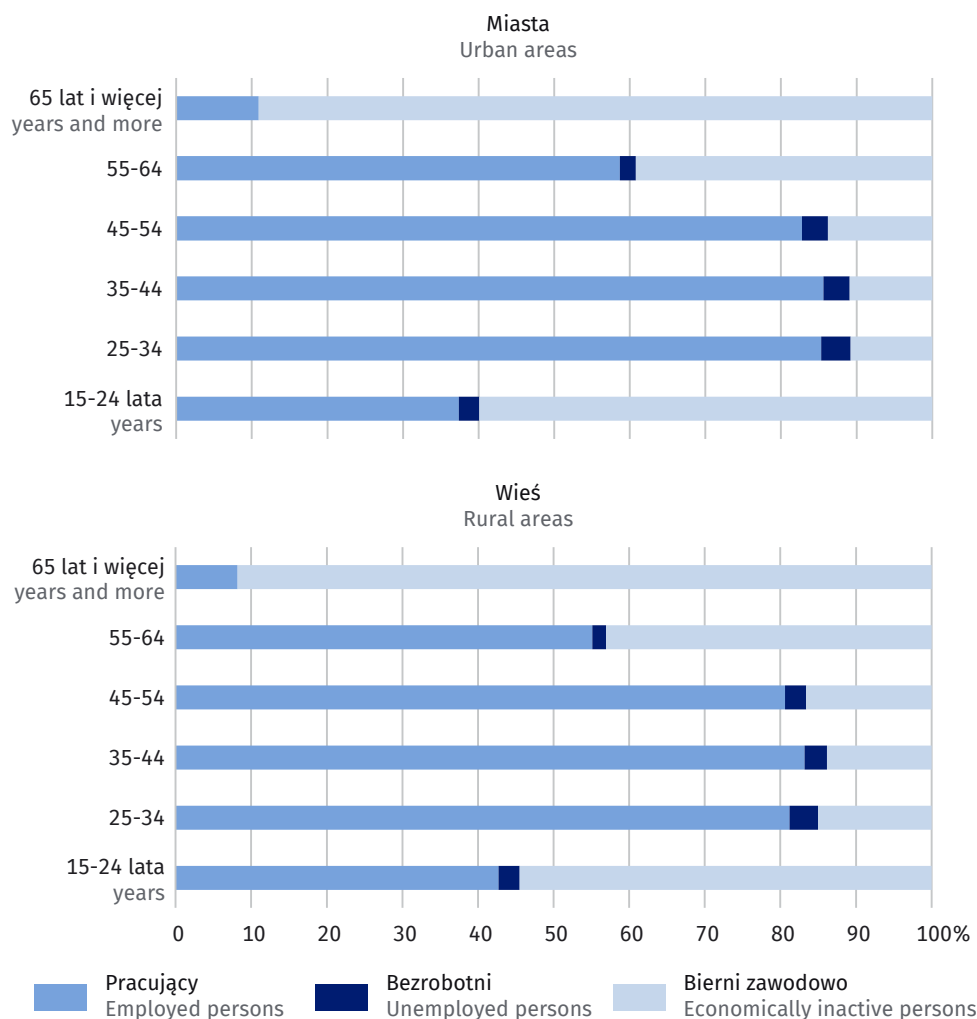
Zgodnie z wynikami NSP 2021, w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, udział pracujących był wyższy w miastach niż na wsi w pięciu analizowanych grupach wieku. Wyjątek stanowili mieszkańcy miast w wieku 15-24 lata, wśród których pracujący stanowili 37,4%, o 5,3 p.proc. mniej niż na wsi. W przypadku osób biernych zawodowo sytuacja była odwrotna. Wśród osób zamieszkałych na wsi (z wyłączeniem grupy wieku 15-24 lata) odnotowano wyższy udział biernych zawodowo niż wśród mieszkających w miastach.

W poszczególnych grupach wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, nie odnotowano znaczących różnic pod względem udziału osób bezrobotnych. Największa różnica dotyczyła osób w wieku 45-54 lata, gdzie udział ten wyniósł 3,4% wśród mieszkańców miast i 2,8% wśród osób zamieszkałych na wsi.

W porównaniu z 2011 r. w województwie pomorskim w każdej z analizowanych grup wieku zwiększył się udział pracujących wśród mieszkańców miast i wsi, a zmniejszył się udział bezrobotnych i biernych zawodowo.

Wykres 5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 5. Economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and age groups in 2021

Współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci wzrósł we wszystkich grupach wieku w okresie międzypisowym i był wyższy wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Najmniejsze różnice współczynnika aktywności zawodowej między mężczyznami a kobietami w 2021 r. wystąpiły w grupach wieku 45-54 lata (4,8 p.proc.) i 15-24 lata (7,4 p.proc.). W porównaniu z 2011 r. najwyższy wzrost wartości analizowanego współczynnika wystąpił wśród osób w wieku 55-64 lata – o 19,3 p.proc. wśród mężczyzn i o 19,0 p.proc. wśród kobiet, co może wskazywać na rosnącą aktywność zawodową osób w wieku przedemerytalnym.

Biorąc pod uwagę ekonomiczne grupy wieku, wyniki spisu pokazały, że kobiety charakteryzował niższy współczynnik aktywności zawodowej niż mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym zarówno w 2021 r., jak i w 2011 r. W okresie międzyspisywym różnica w wartości współczynnika aktywności zawodowej pomiędzy mężczyznami a kobietami zwiększyła się dla osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, natomiast zmniejszyła się w wieku produkcyjnym. Współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci zwiększył się we wszystkich ekonomicznych grupach wieku, przy czym należy podkreślić znaczący wzrost tego współczynnika w grupie mężczyzn i kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym (odpowiednio o 12,6 p.proc. i o 17,7 p.proc.).

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

1.3. Economic activity of population by place of residence, sex and level of educational attainment

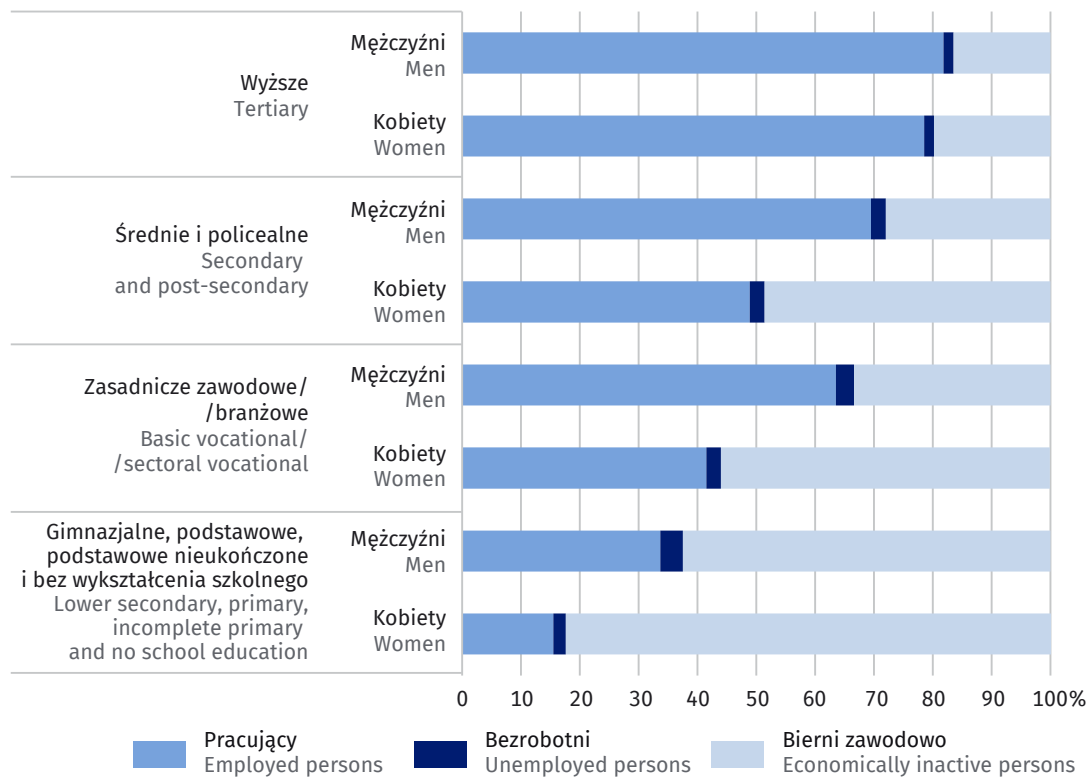
Wśród ludności aktywnej zawodowo najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (35,9%) oraz średnim i policealnym (35,1%). Udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wyniósł 20,7%, a z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 6,9%. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. wśród ludności aktywnej zawodowo zwiększył się jedynie udział osób posiadających wykształcenie wyższe (o 9,2 p.proc.).

Wyniki NSP 2021 potwierdziły, że różnice w strukturze aktywności ekonomicznej ludności są związane z poziomem wykształcenia. Osoby bierne zawodowo charakteryzowały się niemal 3-krotnie niższym udziałem osób posiadających wykształcenie wyższe niż aktywni zawodowo (12,4% wobec 35,9%), natomiast udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego był wśród nich ponad 4-krotnie wyższy (29,1% wobec 6,9%). W porównaniu z wynikami NSP 2011 wśród osób biernych zawodowo znacząco zmniejszył się udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym i bez wykształcenia szkolnego (o 11,1 p.proc.).

Analizując aktywność ekonomiczną ludności pod względem poziomu wykształcenia i płci warto zauważyć, że zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy udział osób pracujących i niższy udział biernych zawodowo. Różnice w udziale bezrobotnych wśród mężczyzn i kobiet, niezależnie od poziomu wykształcenia, były stosunkowo niewielkie.

Wykres 6. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

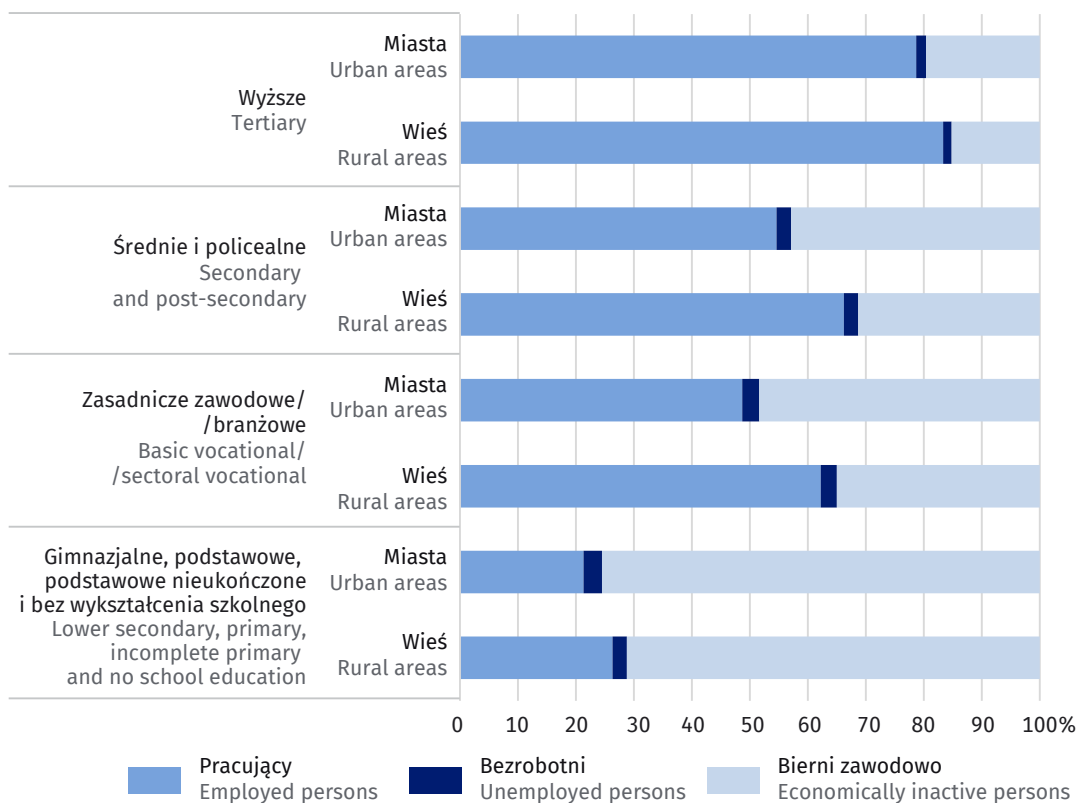
Chart 6. Economic activity of the population aged 15 years and more by level of educational attainment and sex in 2021

Analiza aktywności ekonomicznej ludności według miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia wykazała, że niezależnie od poziomu wykształcenia udział pracujących był wyższy wśród mieszkańców wsi. W przypadku udziału bezrobotnych wśród mieszkańców miast i wsi nie odnotowano znaczących różnic.

Wykres 7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 7. Economic activity of the population aged 15 years and more by level of educational attainment and place of residence in 2021

Osoby z wykształceniem wyższym charakteryzowały się najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej (81,5%). Dotyczyło to zarówno mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio 83,5% i 80,2%) oraz mieszkańców miast i wsi (80,4% i 84,8%). Biorąc pod uwagę płeć i miejsce zamieszkania warto zwrócić uwagę na najwyższy współczynnik aktywności zawodowej – 86,7%, który odnotowano wśród mężczyzn mieszkających na wsi i posiadających wykształcenie wyższe. Najniższym współczynnikiem aktywności zawodowej, poza osobami z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego, charakteryzowały się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 57,9%. W grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym najniższą wartość tego współczynnika odnotowano wśród kobiet mieszkających w miastach (39,0%).

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of educational attainment

Analizując wyniki NSP 2021 można zauważyć, że współczynnik aktywności zawodowej w niemal wszystkich grupach wieku wzrastał wraz z poziomem wykształcenia. Wyjątek stanowiła grupa osób w wieku 15-24 lata, gdzie najwyższą wartość tego współczynnika odnotowano wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w grupie osób w wieku 35-44 lata posiadających wykształcenie wyższe (93,9%), a najniższy wśród osób w wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (3,2%).

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Table 3. Activity rate by age groups and level of educational attainment in 2021

Wykształcenie Educational attainment	Wiek Age					
	15-24 lata 15-24 years	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej 65 years and more
	w % in %					
Wyższe Tertiary	71,1	93,5	93,9	93,6	75,3	21,0
Średnie i policealne Secondary and post- -secondary	52,6	85,5	86,6	85,4	59,8	11,0
Zasadnicze zawodowe/ /branżowe Basic vocational/sectoral vocational	81,1	82,6	83,3	81,9	57,2	8,9
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, incomplete primary and no school education	19,8	67,7	66,7	66,1	39,1	3,2

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

Employed persons

Według wyników NSP 2021 liczba pracujących w województwie pomorskim wyniosła 1058,9 tys. osób, co oznacza wzrost o 20,3% w porównaniu z 2011 r. (w Polsce odpowiednio 17164,2 tys. i wzrost o 14,0%). W okresie międzypisowym wzrost liczby pracujących odnotowano we wszystkich województwach, przy czym w województwie pomorskim był on najwyższy. Pracujący w województwie pomorskim stanowili 6,2% ogólnej liczby pracujących w kraju.

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

W 2021 r. większość pracujących w województwie pomorskim to mężczyźni – 569,0 tys. (53,7%, o 1,9 p.proc. mniej niż w 2011 r.), natomiast kobiet było 489,9 tys. (46,3%, w 2011 r. – 44,3%). Liczba pracujących mężczyzn wzrosła w porównaniu z 2011 r. o 79,0 tys. osób, a kobiet o 99,5 tys. osób (odpowiednio o 16,1% i o 25,5%). Mieszkańcy miast stanowili 63,1% pracujących, a ich liczba wyniosła 667,9 tys. i w odniesieniu do wyników spisu z 2011 r. była wyższa o 80,4 tys. osób (o 13,7%). Udział pracujących mieszkańców wsi wyniósł 36,9%, o 98,2 tys. (o 33,5%) więcej niż w 2011 r.

Struktura pracujących według wieku w województwie pomorskim kształtowała się podobnie jak w kraju. Największą grupę pracujących stanowiły osoby w wieku 35-44 lata – 27,5% (w Polsce 28,1%), przy czym warto zauważyć, że w 2011 r. najwięcej pracujących było w wieku 25-34 lata (29,0%). Najniższy udział w ogólnej liczbie pracujących miały osoby w wieku 65 lat i więcej – 3,9% (w kraju odpowiednio 3,7%) i w porównaniu z 2011 r. wzrósł on o 2,5 p.proc. Liczba pracujących w tej grupie wieku wzrosła z 12,0 tys. do 40,9 tys. osób.

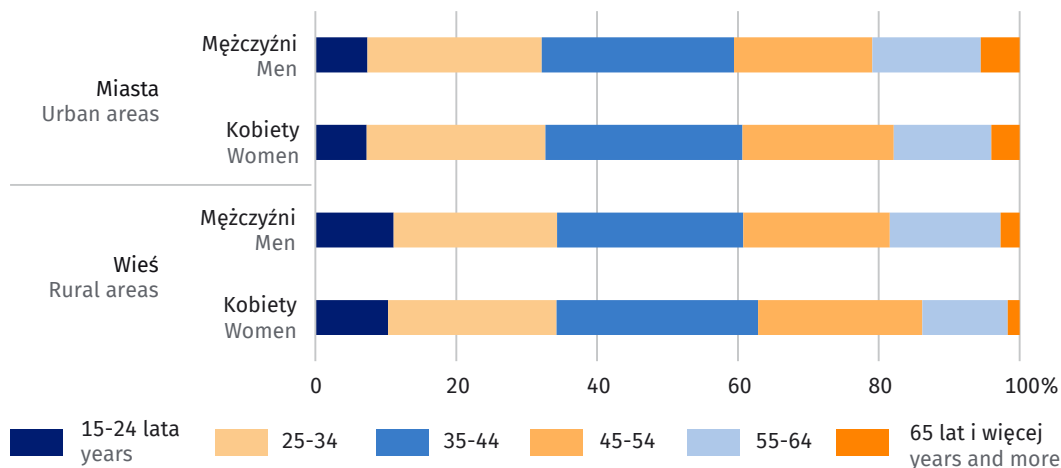
Struktura pracujących mężczyzn i kobiet według wieku była zbliżona. Zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet oraz wśród mieszkańców miast i wsi najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. Porównując pracujących według wieku w miastach i na wsi należy zwrócić uwagę na osoby najmłodsze – udział pracujących osób w wieku 15-24 lata na wsi był o 3,4 p.proc. wyższy niż odnotowany w miastach, co świadczy o wcześniejszej aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej.

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. w niemal wszystkich analizowanych grupach wieku, niezależnie od płci, odnotowano wzrost liczby pracujących. Wyjątek stanowili pracujący mężczyźni w wieku 25-34 lata, których liczba była niższa o 3,7 tys. osób (o 2,6%). Wśród osób w tym wieku zaobserwowano również spadek liczby pracujących mieszkańców miast (o 4,1%).

Analizując strukturę pracujących według płci i miejsca zamieszkania w odniesieniu do wyników NSP 2011 można zauważyć, że grupa osób w wieku 25-34 lata charakteryzowała się najwyższym spadkiem udziału pracujących. Wśród mieszkających w miastach mężczyzn zmniejszył się on o 4,8 p.proc., a wśród kobiet o 4,5 p.proc. Wśród osób zamieszkałych na wsi spadek ten wyniósł odpowiednio 4,2 p.proc. i 3,8 p.proc.

Wykres 8. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 8. Employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups in 2021

Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 93,2% ogólnej liczby pracujących w województwie pomorskim (w 2011 r. – 97,3%), a w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu ich liczba wzrosła o 15,2%. Warto podkreślić, że liczba pracujących w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z wynikami NSP 2011 wzrosła niemal 3-krotnie, a ich udział w ogólnej liczbie pracujących zwiększył się z 2,5% w 2011 r. do 5,9% w 2021 r.

Według wyników spisu z 2021 r. wskaźnik zatrudnienia w województwie pomorskim wyniósł 58,0%. Wyższą wartość wskaźnika odnotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (odpowiednio 65,3% i 51,3%). Mężczyźni charakteryzowali się wyższym wskaźnikiem zatrudnienia we wszystkich badanych grupach wieku. Analizując miejsce zamieszkania zaobserwowano wyższy wskaźnik zatrudnienia wśród mieszkańców wsi niż miast (odpowiednio 59,5% wobec 57,1%), natomiast biorąc pod uwagę wiek pracujących wskaźnik ten w poszczególnych analizowanych grupach wieku w miastach był wyższy niż na wsi (z wyjątkiem grupy 15-24 lata).

W województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, wskaźnik zatrudnienia we wszystkich badanych grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wzrósł w porównaniu z 2011 r. Największy wzrost wskaźnika zatrudnienia odnotowano wśród osób w wieku 55-64 lata – kobiet mieszkających w miastach (o 22,0 p.proc.) i mężczyzn na wsi (o 23,8 p.proc.).

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci

Table 4. Employment rate by age groups, place of residence and sex

Wyszczególnienie Specification		Wiek Age					
		15-24 lata 15-24 years	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej 65 years and more
		w % in %					
Miasta: Urban areas:							
mężczyźni men	2011	29,1	80,9	82,1	72,9	49,0	8,2
	2021	39,1	88,5	88,5	84,0	70,5	16,6
kobiety women	2011	25,1	70,8	73,6	66,5	26,9	2,4
	2021	35,7	82,1	82,6	81,6	48,9	7,2
Wieś: Rural areas:							
mężczyźni men	2011	36,3	80,3	81,7	73,0	44,9	6,3
	2021	48,8	88,6	88,9	84,3	68,7	12,6
kobiety women	2011	24,6	59,6	65,8	60,6	22,9	1,8
	2021	36,4	73,4	77,1	76,6	41,4	4,7

Wskaźnik zatrudnienia we wszystkich ekonomicznych grupach wieku był niższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W latach 2011-2021 wartość tego wskaźnika wzrosła znacząco dla obu płci, a najwyższy wzrost odnotowano wśród kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 21,5 p.proc.). Wzrost wskaźnika zatrudnienia we wszystkich ekonomicznych grupach wieku dotyczył zarówno mieszkańców miast, jak i wsi, przede wszystkim osób w wieku produkcyjnym niemobilnym – odpowiednio o 19,7 p.proc. i o 18,1 p.proc. Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia w 2021 r. wystąpiła wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym – w miastach było to 78,7%, a na wsi 76,0%.

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

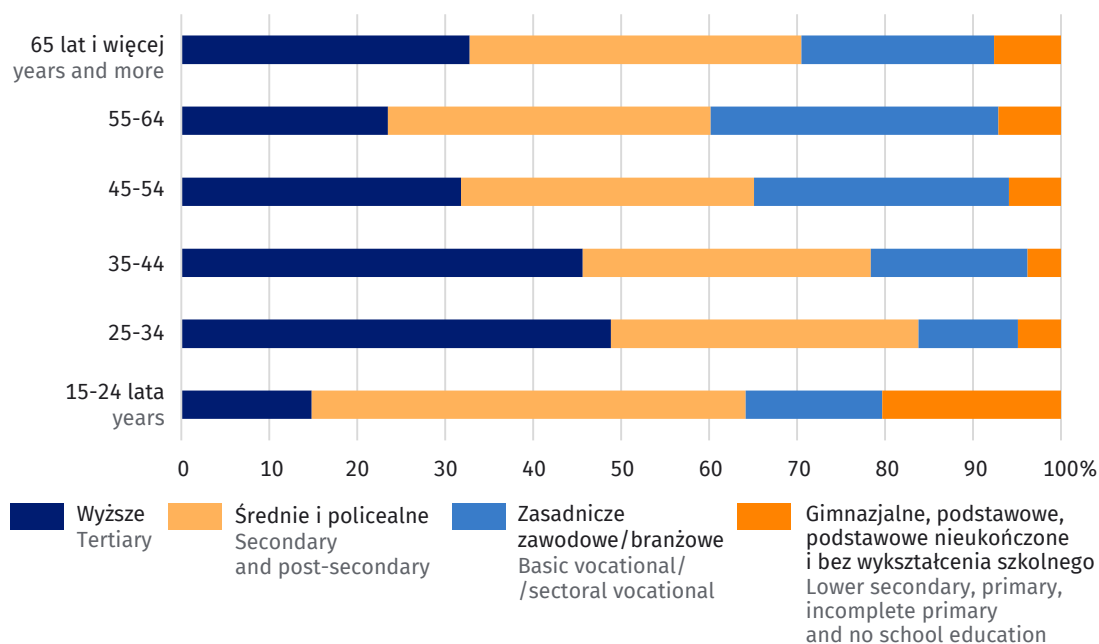
2.2. Employed persons by age groups and level of educational attainment

Wyniki NSP 2021 wykazały, że w województwie pomorskim większość pracujących o ustalonym poziomie wykształcenia posiadała wykształcenie wyższe (37,2%) oraz średnie i policealne (35,6%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym stanowiły 20,7% pracujących, a najmniej było osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (6,5%).

Wśród pracujących o ustalonym poziomie wykształcenia w wieku 25-44 lata największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. W tym przedziale wieku takie wykształcenie posiadał prawie co drugi pracujący. Wśród pracujących w wieku 25-34 lata było to 48,9%, a w wieku 35-44 lata – 45,6%. W pozostałych czterech analizowanych grupach wieku najwięcej było osób posiadających wykształcenie średnie i policealne, w tym najwyższy udział pracujących o takim poziomie wykształcenia odnotowano wśród osób w wieku 15-24 lata (49,3%). Udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym kształtował się na poziomie od 11,3% wśród pracujących w wieku 25-34 lata do 32,7% wśród pracujących w wieku 55-64 lata.

Wykres 9. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

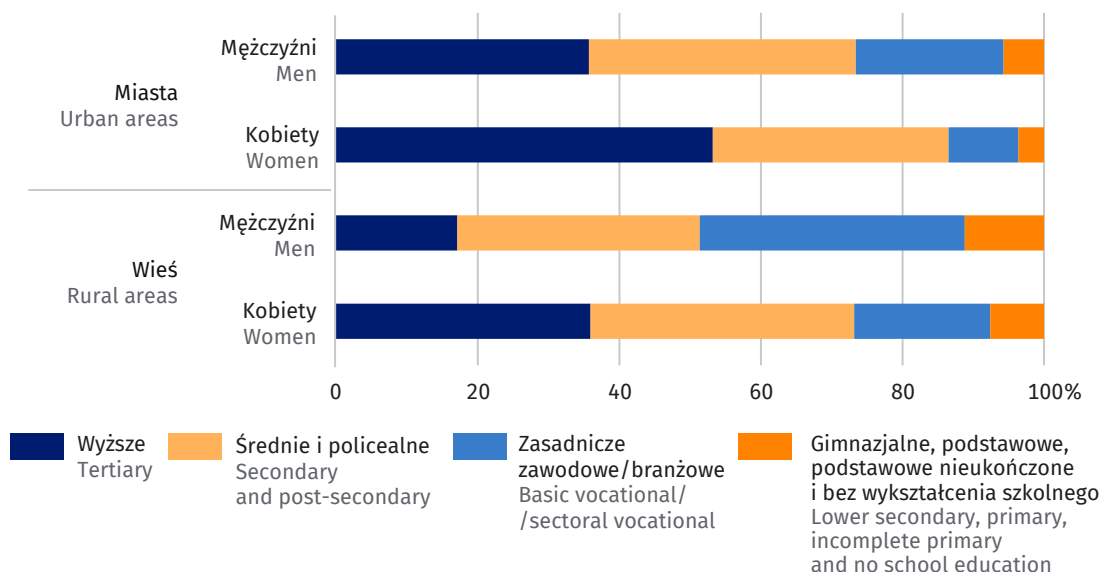
Chart 9. Employed persons aged 15 years and more by age groups and level of educational attainment in 2021

Na podstawie wyników spisu z 2021 r. można stwierdzić, że pracujące kobiety charakteryzowały się wyższym poziomem wykształcenia niż pracujący mężczyźni. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 81,9% kobiet oraz 64,8% mężczyzn. Prawidłowość tą można zauważyć również analizując miejsce zamieszkania. Wśród pracujących kobiet było zdecydowanie więcej osób posiadających wykształcenie wyższe niż wśród mężczyzn – w miastach o 17,5 p.proc., a na wsi o 18,8 p.proc. Pracujący mężczyźni charakteryzowali się natomiast znacznie wyższym niż kobiety udziałem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – o 11,0 p.proc. w miastach i o 18,2 p.proc. na wsi.

Wykres 10. Pracujący w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 10. Employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of educational attainment in 2021

Analiza wskaźnika zatrudnienia pozwala zauważyć, że we wszystkich grupach wieku (z wyjątkiem tej najmłodszej, gdzie wiele osób jest jeszcze na etapie edukacji formalnej) wzrastał on wraz z poziomem wykształcenia. Rozpiętość wartości wskaźnika zatrudnienia według wieku i wykształcenia była dość duża. W grupie wieku 55-64 lata oraz 65 lat i więcej wskaźnik ten był wyraźnie niższy niż w młodszych grupach wieku, co jest związane z osiągnięciem wieku emerytalnego (wcześniejszym wśród kobiet). Najniższą wartość wskaźnik zatrudnienia osiągnął w grupie osób w wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego (3,2%), natomiast najwyższą zaobserwowano wśród osób w wieku 45-54 lata posiadających wykształcenie wyższe (93,9%).

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

Charakter wykonywania pracy zarobkowej określa status zatrudnienia, w ramach którego w NSP 2021 wyróżniono trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze.

W spisie z 2021 r. spośród 1058,9 tys. pracujących w województwie pomorskim ustalono status zatrudnienia dla 1057,4 tys. osób. W porównaniu z 2011 r. struktura pracujących według statusu zatrudnienia nie uległa większym zmianom. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni – 861,8 tys. (81,4% ogólnej liczby pracujących, o 0,4 p.proc. więcej niż w 2011 r.) Zbiorowość pracujących na własny rachunek liczyła 176,1 tys. osób (16,6%, w 2011 r. – 17,2%), wśród których zdecydowana większość to osoby niezatrudniające pracowników (72,9%, o 1,9 p.proc. mniej niż w 2011 r.). Udział pracujących w innym charakterze w ogólnej liczbie pracujących wyniósł 1,8%.

Biorąc pod uwagę płeć, wyższy udział pracujących na własny rachunek zaobserwowano wśród mężczyzn (20,8%, o 9,0 p.proc. więcej niż wśród kobiet), natomiast kobiety charakteryzowały się wyższym udziałem pracowników najemnych (85,5%, o 7,6 p.proc. więcej niż wśród mężczyzn) i pracujących w innym charakterze (2,5%, odpowiednio o 1,3 p.proc. więcej). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet wzrósł udział pracowników najemnych oraz pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników, a zmniejszył się udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników (o 0,3 p.proc. wśród mężczyzn i o 0,9 p.proc. wśród kobiet).

Analizując status zatrudnienia pod względem miejsca zamieszkania wyższy udział pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących wystąpił na wsi niż w miastach (19,0% wobec 15,3%). Podobnie było w przypadku pracujących w innym charakterze, którzy na wsi stanowili 3,3%, o 2,2 p.proc. więcej niż w miastach. Pracownicy najemni stanowili 77,7% pracujących mieszkańców wsi, o 5,9 p.proc. mniej niż w miastach. W porównaniu z 2011 r. w miastach wzrósł udział pracujących na własny rachunek (o 1,0 p.proc.), a zmniejszył się udział pracowników najemnych (o 1,4 p.proc.), podczas gdy na wsi odnotowano odpowiednio spadek o 3,9 p.proc. i wzrost o 4,5 p.proc.

Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania

Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze ^a Employed persons working in another capacity ^a	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
		w tys. in thousands	w % in %		zatrudniający pracowników with employees (employers)	niezatrudniający pracowników without employees (own-account workers)		
Ogółem	2011	880,3	100,0	81,0	4,3	12,8	1,6	0,2
Total	2021	1058,9	100,0	81,4	4,5	12,1	1,8	0,1
Płeć Sex								
Mężczyźni	2011	489,9	100,0	77,8	5,2	15,6	1,2	0,2
Men	2021	569,0	100,0	77,9	5,5	15,3	1,2	0,1
Kobiety	2011	390,4	100,0	85,1	3,2	9,3	2,1	0,2
Women	2021	489,9	100,0	85,5	3,4	8,4	2,5	0,1
Miejsce zamieszkania Place of residence								
Miasta	2011	587,6	100,0	84,9	4,4	9,9	0,5	0,3
Urban areas	2021	667,9	100,0	83,6	4,3	11,0	1,0	0,2
Wieś	2011	292,7	100,0	73,2	4,3	18,6	3,8	0,2
Rural areas	2021	390,9	100,0	77,7	4,9	14,1	3,3	0,1

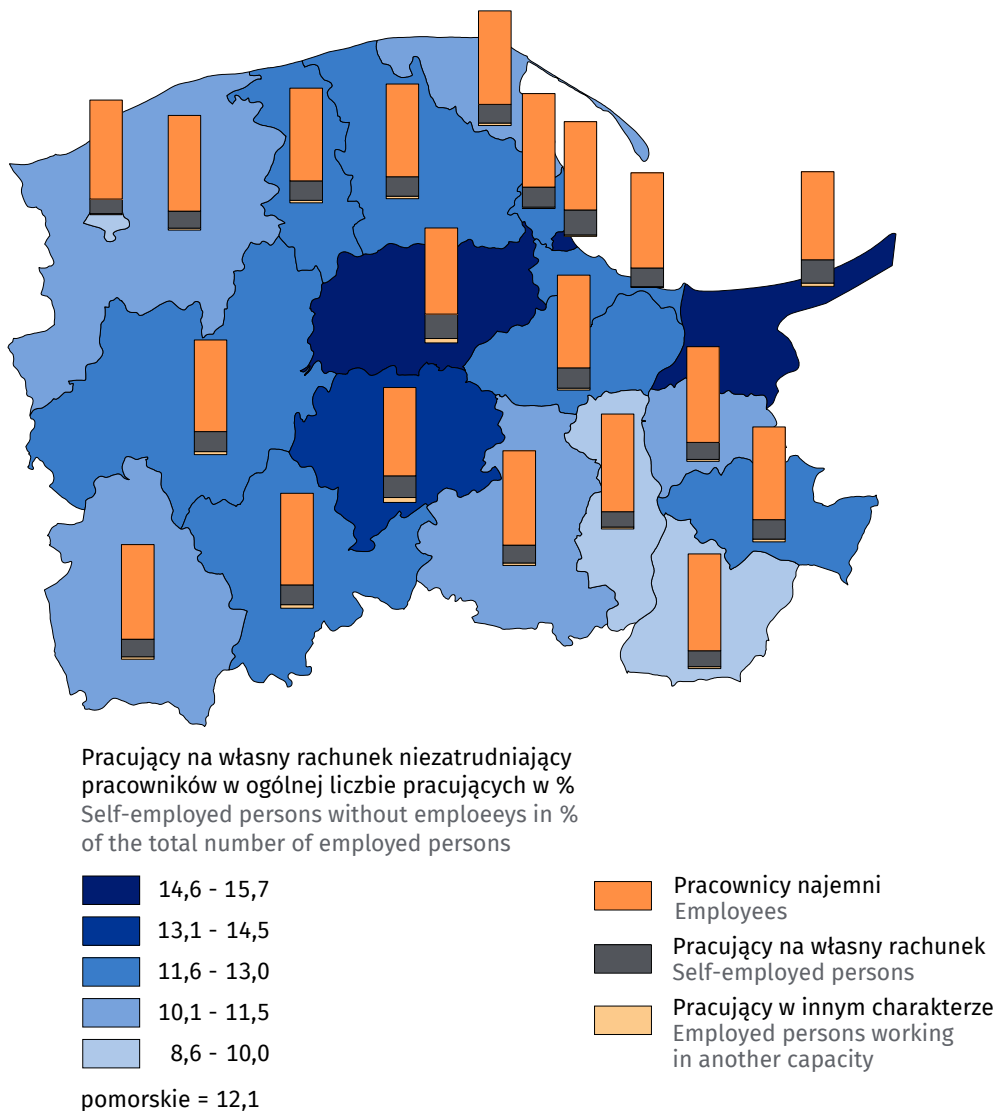
a W 2011 r. – pomagający członkowie rodzin.

a In 2011 – contributing family members.

Według wyników NSP 2021 struktura pracujących według statusu zatrudnienia była zróżnicowana terytorialnie. Udział pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących o ustalonym statusie zatrudnienia kształtował się na poziomie od 12,7% w Słupsku do 21,8% w Sopocie. Najwyższym udziałem pracowników najemnych charakteryzował się Słupsk (86,3%), a najniższym powiat kartuski (75,0%). Udział pracujących w innym charakterze był najwyższy w powiecie kościerskim (4,2%), a najniższy w Gdańsku (0,9%).

Mapa 2. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.

Map 2. Employed persons by employment status in 2021

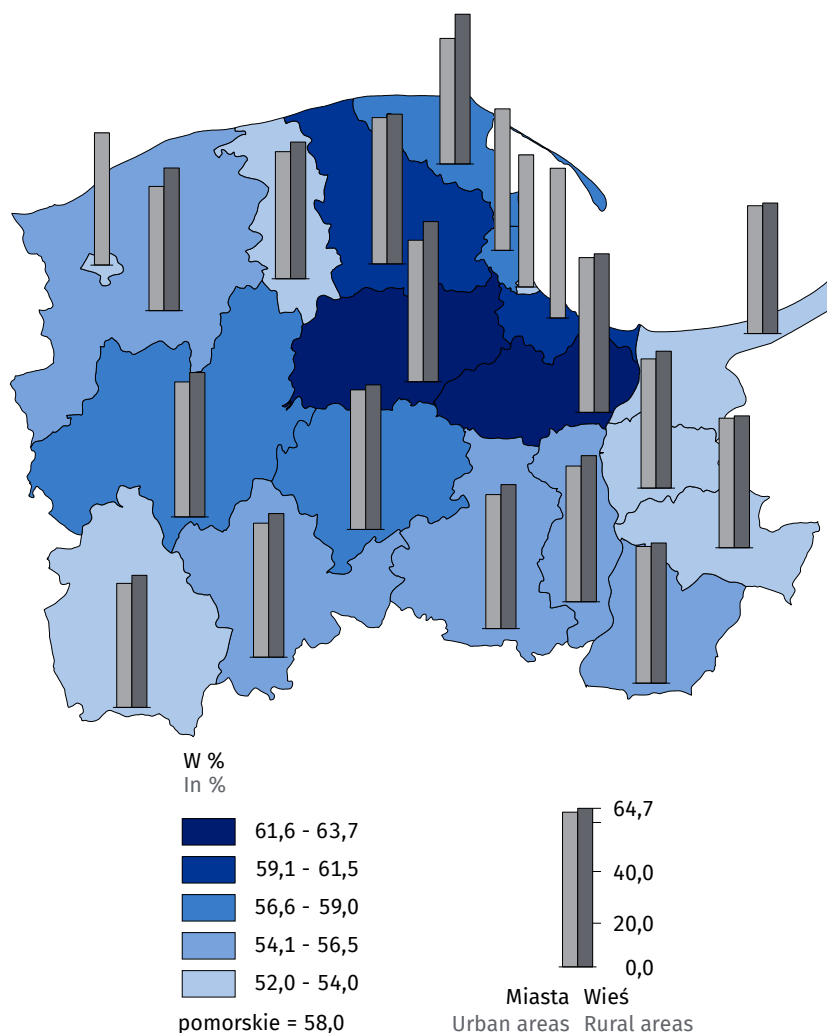

W 2021 r. wskaźnik zatrudnienia przewyższający średnią dla województwa pomorskiego odnotowano w powiecie gdańskim (63,7%) i kartuskim (63,6%), w Gdańsku (60,6%) oraz w powiecie wejherowskim (59,8%). Najniższą wartość wskaźnika zaobserwowano natomiast w powiatach: człuchowskim (52,0%), nowodworskim (52,5%) oraz lęborskim i sztumskim (po 53,0%). Wśród wszystkich powiatów w kraju pod względem wartości wskaźnika zatrudnienia powiat gdański zajmował ósmą lokatę.

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. we wszystkich powiatach województwa pomorskiego wystąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia, najwyższy – w powiecie starogardzkim (o 10,7 p.proc.), a najniższy – w Słupsku i w Sopocie (po 5,6 p.proc.). Wyższe wartości wskaźnika zatrudnienia wystąpiły na wsi niż w mieście. Największą różnicę na korzyść wsi odnotowano w powiecie puckim (9,8 p.proc.), a najmniejszą w powiecie sztumskim (0,9 p.proc.).

Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.

Map 3. Employment rate by place of residence in 2021

Rozdział 3

Chapter 3

Bezrobotni

Unemployed persons

Według danych uzyskanych w NSP 2021 liczba bezrobotnych w województwie pomorskim wyniosła 43,7 tys. osób i porównaniu z 2011 r. była niższa o 64,5% (w kraju odpowiednio 739,7 tys. i spadek o 63,9%). Osoby bezrobotne w województwie pomorskim stanowiły 5,9% ogólnej liczby bezrobotnych w Polsce.

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Zgodnie z wynikami NSP 2021 większość bezrobotnych w województwie pomorskim stanowili mężczyźni – 52,8% (w Polsce odpowiednio 54,7%). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet odnotowano spadek liczby bezrobotnych i ukształtował się on na zbliżonym poziomie (odpowiednio o 65,0% i o 64,0%).

W 2021 r. w populacji bezrobotnych przeważali mieszkańcy miast – 28,0 tys. (64,1%) wobec 15,7 tys. (35,9%) mieszkańców wsi. W porównaniu z 2011 r. liczba bezrobotnych była niższa zarówno wśród zamieszkujących miasta, jak i wieś (odpowiednio o 63,6% i o 66,1%), przy czym największy spadek dotyczył mężczyzn mieszkających na wsi (o 66,5%).

Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania

Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence

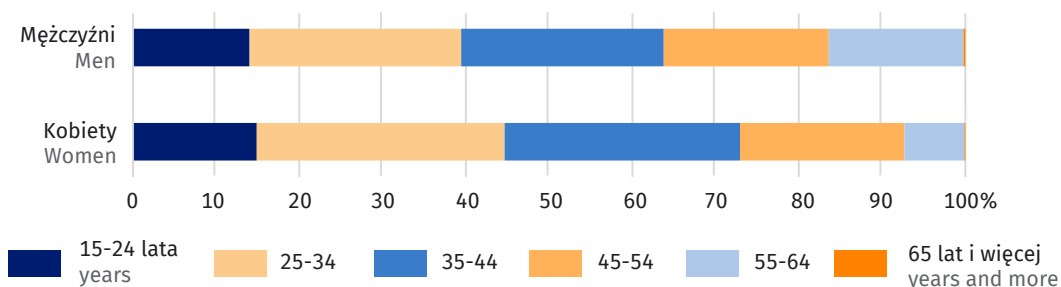
Wyszczególnienie	2011	2021		Specification
		w tys. in thousands	2011=100	
Ogółem	123,3	43,7	35,5	Total
mężczyźni	66,0	23,1	35,0	men
kobiety	57,2	20,6	36,0	women
Miasta	77,0	28,0	36,4	Urban areas
mężczyźni	41,8	15,0	35,8	men
kobiety	35,2	13,0	37,0	women
Wieś	46,3	15,7	33,9	Rural areas
mężczyźni	24,2	8,1	33,5	men
kobiety	22,1	7,6	34,4	women

Według wyników NSP 2021 wśród bezrobotnych przeważały osoby w wieku 25-34 lata (27,4%) oraz 35-44 lata (26,2%), a ich udział w porównaniu z 2011 r. wzrósł odpowiednio o 0,5 p.proc. i o 7,2 p.proc. Analizując strukturę bezrobotnych według wieku można zauważyć, że w porównaniu z wynikami NSP 2011 w województwie pomorskim zmniejszył się udział osób najmłodszych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Według wyników spisu z 2021 r. 41,9% bezrobotnych nie przekroczyło 35 roku życia, podczas gdy dziesięć lat wcześniej było to 51,2%. Udział osób poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się z 24,3% w 2011 r. do 14,5% w 2021 r.

Wśród bezrobotnych kobiet udział osób w wieku 25-44 lata był wyższy niż wśród mężczyzn (58,0% wobec 49,7%). Zbiorowość bezrobotnych kobiet charakteryzowała się również nieznacznie wyższym udziałem osób w wieku 15-24 lata – 14,9%, podczas gdy wśród mężczyzn wyniósł on 14,0%.

Wykres 11. Bezrobotni według płci i grup wieku w 2021 r.

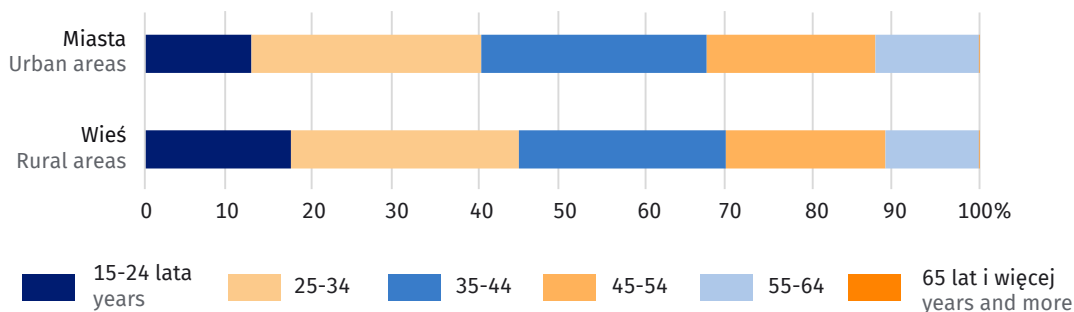
Chart 11. Unemployed persons by sex and age groups in 2021

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, wyższym udziałem bezrobotnych w prawie wszystkich analizowanych grupach wieku charakteryzowali się mieszkańcy miast, jedynie osoby w wieku 15-24 lata miały wyższy udział na wsi. Zarówno w miastach, jak i na wsi ponad połowę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-44 lata (odpowiednio 54,5% i 52,1%).

Wykres 12. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 12. Unemployed persons by place of residence and age groups in 2021

Wśród bezrobotnych mężczyzn zamieszkałych w miastach najwięcej było osób w wieku 35-44 lata (25,3%, o 7,6 p.proc. więcej niż w 2011 r.), natomiast wśród kobiet przeważały osoby w wieku 25-34 lata (30,1%, o 1,0 p.proc. więcej niż w 2011 r.). Wśród mieszkających na wsi bezrobotnych mężczyzn i kobiet najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata – odpowiednio 25,6% i 29,1%, co oznacza, że w porównaniu z 2011 r. udział tej grupy wśród mężczyzn zwiększył się o 0,9 p.proc., a wśród kobiet wzrósł o 2,0 p.proc.

3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 99,7% bezrobotnych, przy czym 68,1% to osoby w wieku mobilnym (w 2011 r. odpowiednio 99,2% i 70,0%). Udział osób w wieku mobilnym był wyższy wśród bezrobotnych kobiet niż wśród mężczyzn (73,0% wobec 63,8%) oraz wśród bezrobotnych mieszkańców wsi niż miast (69,6% wobec 67,3%).

Analizując zmiany jakie dokonały się w okresie międzypisowym można zauważyć, że we wszystkich ekonomicznych grupach wieku wystąpił spadek liczby bezrobotnych, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, na wsi i w miastach. Najwyższy spadek odnotowano wśród bezrobotnych kobiet w wieku poprodukcyjnym zamieszkałych w miastach (o 86,7%), a najniższy wśród kobiet w wieku niemobilnym mieszkających na wsi (o 59,7%).

Wykres 13. Bezrobotni według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

Chart 13. Unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

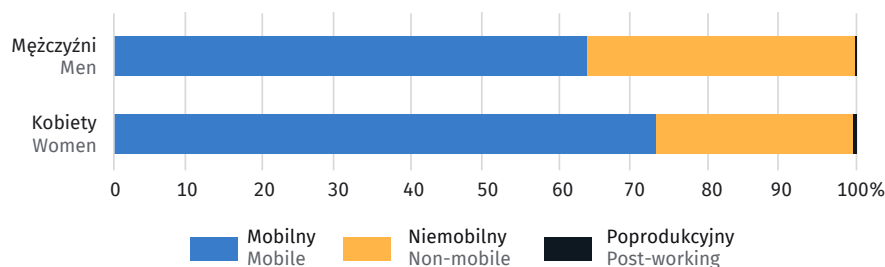
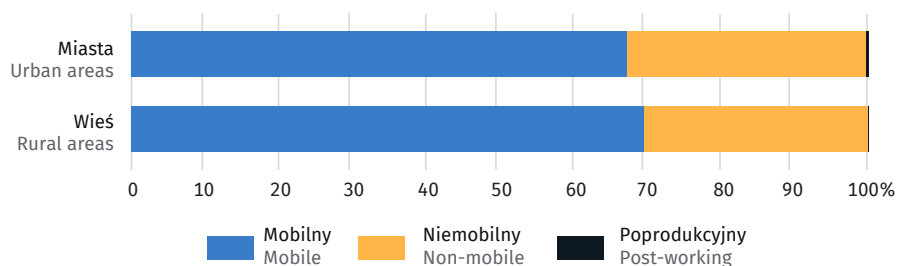
Wykres 14. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

Chart 14. Unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Istotną zmianą, która dokonana się w okresie międzypisowym jest znaczny spadek stopy bezrobocia. Według wyników NSP 2021 stopa bezrobocia w województwie pomorskim wyniosła 4,0% i była o 8,3 p.proc. niższa niż w 2011 r. (w kraju odpowiednio 4,1% i spadek o 7,9 p.proc.). Porównując wyniki spisów z 2021 r. i 2011 r. warto zauważyć, że zmniejszyła się różnica między stopą bezrobocia wśród mężczyzn i kobiet. W 2021 r. wskaźnik ten wyniósł 3,9% dla mężczyzn i 4,0% dla kobiet, natomiast w 2011 r. było to odpowiednio 11,9% i 12,8%. Odnotowano również mniejszą różnicę między miastami a wsią. W 2021 r. stopa bezrobocia wśród mieszkańców miast i wsi była na zbliżonym poziomie – odpowiednio 4,0% i 3,9%, a w 2011 r. w miastach wyniosła 11,6% i była o 2,1 p.proc. niższa niż na wsi.

Wyniki NSP 2021 wykazały, że na brak pracy najczęściej narażone były osoby młode. Najwyższą stopę bezrobocia (6,5%) odnotowano wśród osób w wieku 15-24 lata, przy czym w porównaniu z 2011 r. zmniejszyła się ona o 19,6 p.proc., co oznacza najwyższy spadek wśród wszystkich analizowanych grup wieku. Wśród kobiet w wieku 15-24 lata stopa bezrobocia wyniosła 7,0% i była o 1,0 p.proc. wyższa niż wśród mężczyzn. W pozostałych grupach wieku (poza osobami w wieku 65 lat i więcej) stopa bezrobocia kształtowała się na dość zbliżonym poziomie – od 3,3% wśród osób w wieku 55-64 lata do 4,4% wśród osób w wieku 25-34 lata. Kobiety w wieku 45-54 lata, 55-64 lata oraz 65 lat i więcej charakteryzowały się niższą stopą bezrobocia niż mężczyźni.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, jedynie w grupie osób w wieku 25-34 lata stopa bezrobocia była nieznacznie wyższa wśród mieszkańców wsi niż miast (o 0,1 p.proc.), natomiast wśród osób w wieku 65 lat i więcej była na tym samym poziomie.

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. najbardziej znaczące zmiany zaobserwowano w grupie osób w wieku 15-24 lata. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi odnotowano spadek stopy bezrobocia w tej grupie wieku odpowiednio o 19,0 p.proc. i o 20,5 p.proc. Najniższy spadek stopy bezrobocia (wyłączając grupę wieku 65 lat i więcej obejmującą osoby w wieku emerytalnym) wystąpił wśród osób w wieku 35-44 lata – o 5,3 p.proc. w miastach i o 7,1 p.proc. na wsi.

Tablica 7. Stopa bezrobocia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania

Table 7. Unemployment rate by age groups, sex and place of residence

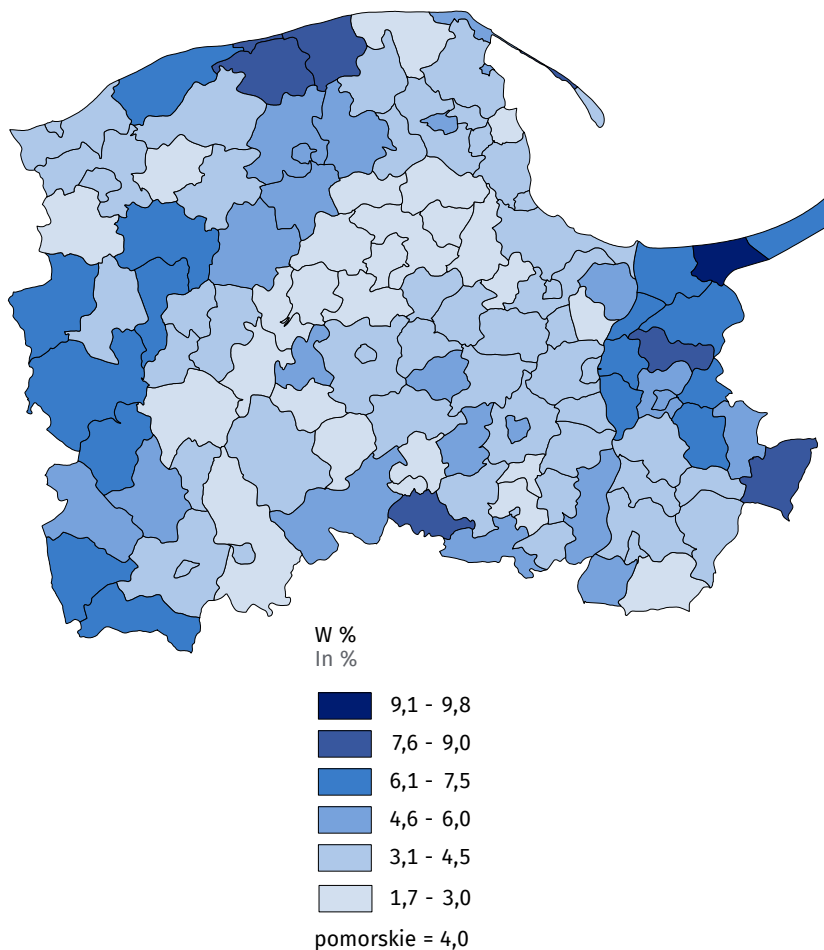
Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Wiek Age					
			15-24 lata 15-24 years	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej 65 years and more
			w % in %					
Ogółem	2011	12,3	26,1	11,5	9,7	10,9	9,8	2,6
Total	2021	4,0	6,5	4,4	3,8	3,7	3,3	0,1
mężczyźni men	2011	11,9	25,2	10,7	8,8	10,9	10,6	2,2
	2021	3,9	6,0	4,1	3,5	3,9	4,1	0,2
kobiety women	2011	12,8	27,4	12,4	10,6	10,8	8,5	3,5
	2021	4,0	7,0	4,8	4,1	3,6	2,2	0,1
Miasta Urban areas	2011	11,6	25,8	10,8	9,2	10,7	9,6	3,0
	2021	4,0	6,8	4,4	3,9	4,0	3,4	0,1
Wieś Rural areas	2011	13,7	26,6	12,9	10,6	11,3	10,4	1,1
	2021	3,9	6,1	4,5	3,5	3,4	3,1	0,1

Stopa bezrobocia była zróżnicowana w zależności od powiatu. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie kartuskim (2,6%) i gdańskim (3,4%) oraz w Gdańsku (3,5%), a najwyższą w powiatach: nowodworskim (7,0%), malborskim (6,3%) i lęborskim (5,9%). Warto podkreślić, że w okresie międzyspisywym we wszystkich powiatach wystąpił spadek stopy bezrobocia – najwyższy w powiecie lęborskim (o 12,5 p.proc.), a najniższy w Sopocie (o 5,4 p.proc.). W większości powiatów niższą stopą bezrobocia charakteryzowali się mężczyźni niż kobiety, jedynie w Gdańsku, Gdyni, Słupsku i Sopocie oraz w powiecie słupskim niższe wartości odnotowano wśród kobiet.

Rozpiętość wskaźnika stopy bezrobocia w gminach województwa pomorskiego wyniosła 8,1 p.proc. Najkorzystniej prezentowała się sytuacja w gminie wiejskiej Przdokowo i Chmielno, gdzie stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie poniżej 2,0% i wyniosła odpowiednio 1,7% i 1,8%. Najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie wiejskiej Sztutowo (9,8%) oraz w gminie wiejskiej Wicko i w gminie miejsko-wiejskiej Jastarnia (po 8,8%). Stopę bezrobocia niższą niż przeciętna dla województwa (4,0%) odnotowano w 59 gminach (48,0% gmin województwa).

Mapa 4. Stopa bezrobocia w 2021 r.

Map 4. Unemployment rate in 2021

3.4. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia**3.4. Unemployed persons by place of residence, sex and level of educational attainment**

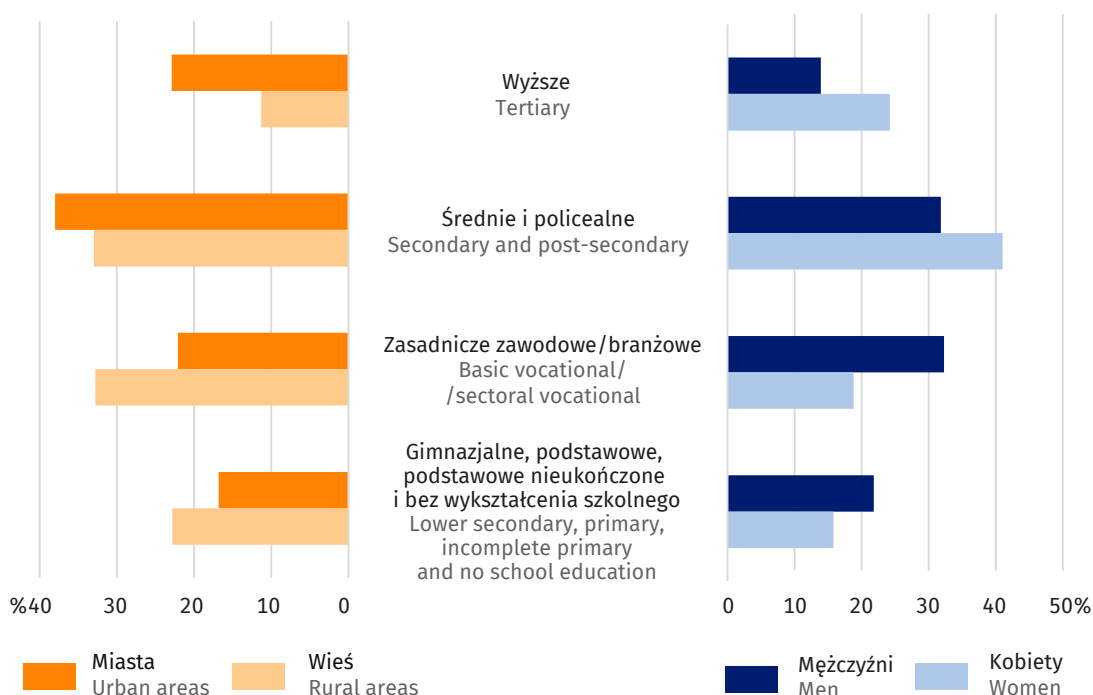
Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie pomorskim kształtowała się podobnie jak w kraju i wykazała znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym – 36,2% ogólnej liczby bezrobotnych. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym stanowiły 25,9%, z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – 19,0%, a najmniej było osób z wykształceniem wyższym – 18,8%.

Bezrobotni mężczyźni byli słabiej wykształceni niż bezrobotne kobiety. Podczas gdy 45,8% bezrobotnych mężczyzn posiadało wykształcenie co najmniej średnie, to wśród kobiet analogiczny udział wyniósł 65,2%. Wśród bezrobotnych kobiet przeważały osoby z wykształceniem średnim i policealnym – 41,0%, o 9,2 p.proc. więcej niż wśród mężczyzn. Udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych kobiet wyniósł 24,2% i 13,9% wśród mężczyzn. Osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym/branżowym stanowiły największą grupę wśród bezrobotnych mężczyzn – 32,3%, o 13,4 p.proc. więcej niż wśród kobiet.

Bezrobotni mieszkańcy miast byli lepiej wykształceni niż bezrobotni mieszkańcy wsi. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem co najmniej średnim wśród bezrobotnych mieszkańców miast wyniósł 60,9%, podczas gdy wśród bezrobotnych mieszkańców wsi stanowili oni 44,3%. Udział wśród bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe na wsi był dwukrotnie niższy niż w miastach.

Wykres 15. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 15. Unemployed persons by level of educational attainment, sex and place of residence in 2021

Stopa bezrobocia również była zróżnicowana pod względem poziomu wykształcenia osób bezrobotnych. W 2021 r. w województwie pomorskim w najkorzystniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby z wykształceniem wyższym, wśród których stopa bezrobocia wyniosła 2,1%, a w najtrudniejszej – osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego, wśród których stopa bezrobocia wyniosła 10,8%.

Analizując natężenie bezrobocia według poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania i płci bezrobotnych można zauważyć, że w 2021 r. w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby mieszkające w miastach, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego, zarówno mężczyźni, jak i kobiety, dla których stopa bezrobocia wyniosła odpowiednio 12,9% i 13,8%. Natomiast wśród mieszkających na wsi mężczyzn i kobiet z wykształceniem wyższym odnotowano najniższe wartości stopy bezrobocia – odpowiednio 1,5% i 2,0%.

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of educational attainment and the time of job seeking

Dla pogłębionej oceny skali bezrobocia istotne są również informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Jeśli okres ten przekracza 1 rok mówimy już o bezrobociu długotrwałym.

Według danych NSP 2021 w województwie pomorskim osób długotrwanie bezrobotnych było 20,6 tys. i stanowili oni 47,2% ogólnej liczby bezrobotnych. Udział ten był niższy niż w kraju o 5,0 p.proc. i jedynie w województwie wielkopolskim odnotowano niższą niż w województwie pomorskim wartość tego wskaźnika (47,1%). Wśród długotrwanie bezrobotnych znaczną grupę stanowiły osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 11,7 tys. (26,7% ogólnej liczby bezrobotnych). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba osób długotrwanie bezrobotnych była niższa o 26,6%, warto jednak zauważyć, że ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych dwukrotnie się zwiększył (o 24,4 p.proc.).

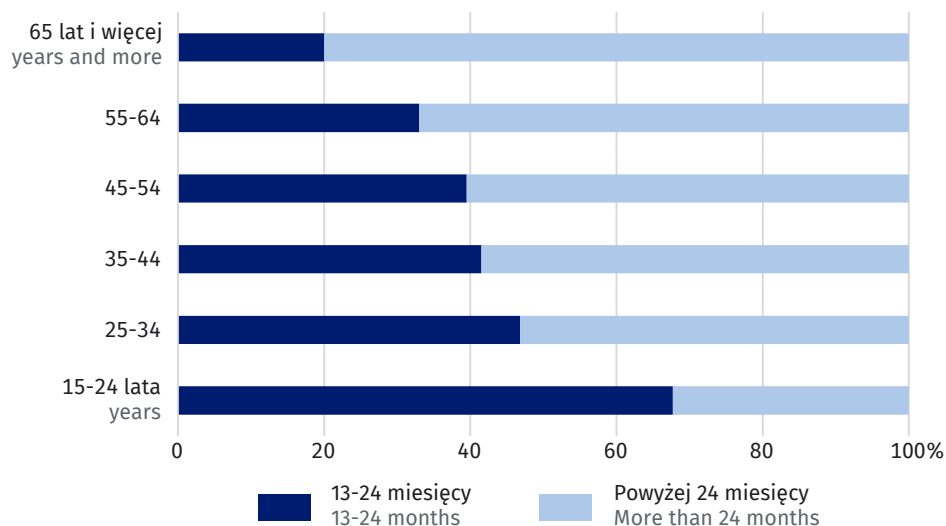
W 2021 r. udział długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie pomorskim w populacji mężczyzn i kobiet był zbliżony i wyniósł odpowiednio 47,1% i 47,3%. Miejsce zamieszkania również miało niewielki wpływ na długość okresu poszukiwania pracy – udział długotrwanie bezrobotnych wśród bezrobotnych mieszkańców miast wyniósł 46,9%, a wśród mieszkańców wsi – 47,7%.

Osoby poszukujące pracy w okresie do 1 miesiąca stanowiły najmniej liczną grupę bezrobotnych – 4,5% (w 2011 r. było to 5,6%). Ich udział był wyższy wśród bezrobotnych mężczyzn niż wśród kobiet (5,1% wobec 3,8%) oraz wśród mieszkańców miast niż wśród mieszkańców wsi (4,9% wobec 3,8%).

Podczas analizy populacji bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz wieku, zarysowała się bardzo wyraźna prawidłowość – im starsi byli bezrobotni, tym wyższy był wśród nich udział długotrwanie bezrobotnych – dotyczyło to wszystkich grup wieku poza osobami w wieku 65 lat i więcej. Wśród długotrwanie bezrobotnych w wieku 15-24 lata przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat, natomiast w starszych grupach wieku większość stanowiły osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

Wykres 16. Długotrwale bezrobotni według okresu poszukiwania pracy i grup wieku w 2021 r.

Chart 16. Long-term unemployed persons by the time of job seeking and age groups in 2021

Na długość okresu poszukiwania pracy ma wpływ poziom wykształcenia. Okres poszukiwania pracy do 3 miesięcy dotyczył 20,2% osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym, 16,4% z wykształceniem średnim i policealnym, 12,6% z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz 11,0% z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym i bez wykształcenia szkolnego. Im wyższy poziom wykształcenia, tym niższy był udział długotrwale bezrobotnych. Wśród osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym i bez wykształcenia szkolnego odnotowano najwyższy udział bezrobotnych poszukujących pracy powyżej 1 roku – 62,7%, natomiast wśród osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe wyniósł on 34,5%.

Spośród powiatów województwa pomorskiego najwyższy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w powiatach: chojnickim (56,5%), malborskim (56,2%) i kościerskim (55,9%), a najniższy w powiecie puckim (40,9%), w Sopocie (41,2%) oraz w Gdyni (42,3%). Udział osób poszukujących pracy w okresie do 3 miesięcy wyniósł od 9,8% w powiecie nowodworskim do 18,2% w Gdańsku.

Rozdział 4

Chapter 4

Bierni zawodowo

Economically inactive persons

Bierni zawodowo są trzecią kategorią podlegającą analizie w obszarze aktywności ekonomicznej ludności, obok pracujących i bezrobotnych. Dla rozwoju gospodarczego kraju aktywizacja tych osób na rynku pracy jest niezwykle istotna, dlatego też obserwacja populacji biernych zawodowo była znaczącym elementem NSP 2021.

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

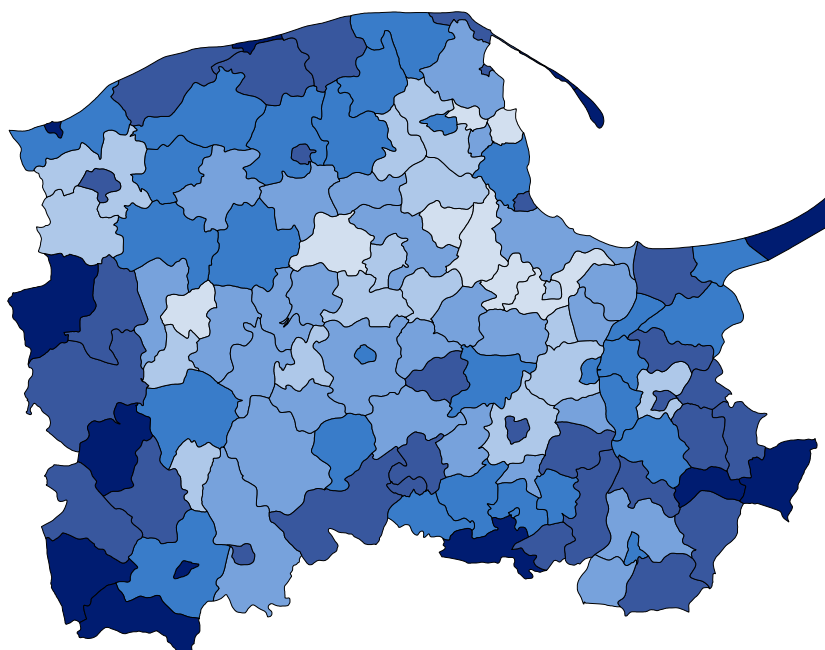
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników spisu z 2021 r. populacja biernych zawodowo w województwie pomorskim liczyła 723,1 tys. osób (39,6% ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie na rynku pracy, o 4,4 p.proc. mniej niż w 2011 r.). Większość z nich stanowiły kobiety (61,4%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – mieszkańcy miast (65,4%).

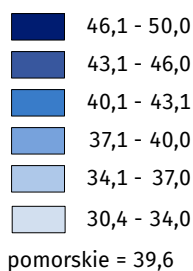
W gminach województwa pomorskiego udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy kształtował się na poziomie od 30,4% w gminie wiejskiej Pruszcz Gdański do 50,0% w gminie miejsko-wiejskiej Jastarnia. W 47 gminach (38,2% gmin województwa) udział ten osiągnął wartość niższą niż przeciętna dla województwa. Wśród mężczyzn najwyższy udział biernych zawodowo odnotowano w gminie miejskiej Krynica Morska (42,5%), a najniższy w gminie wiejskiej Borzytucho (23,8%). Natomiast wśród kobiet najwyższy udział odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Jastarnia (60,7%), a najniższy w gminie wiejskiej Kosakowo (35,4%).

Mapa 5. Bierni zawodowo w 2021 r.

Map 5. Economically inactive persons in 2021

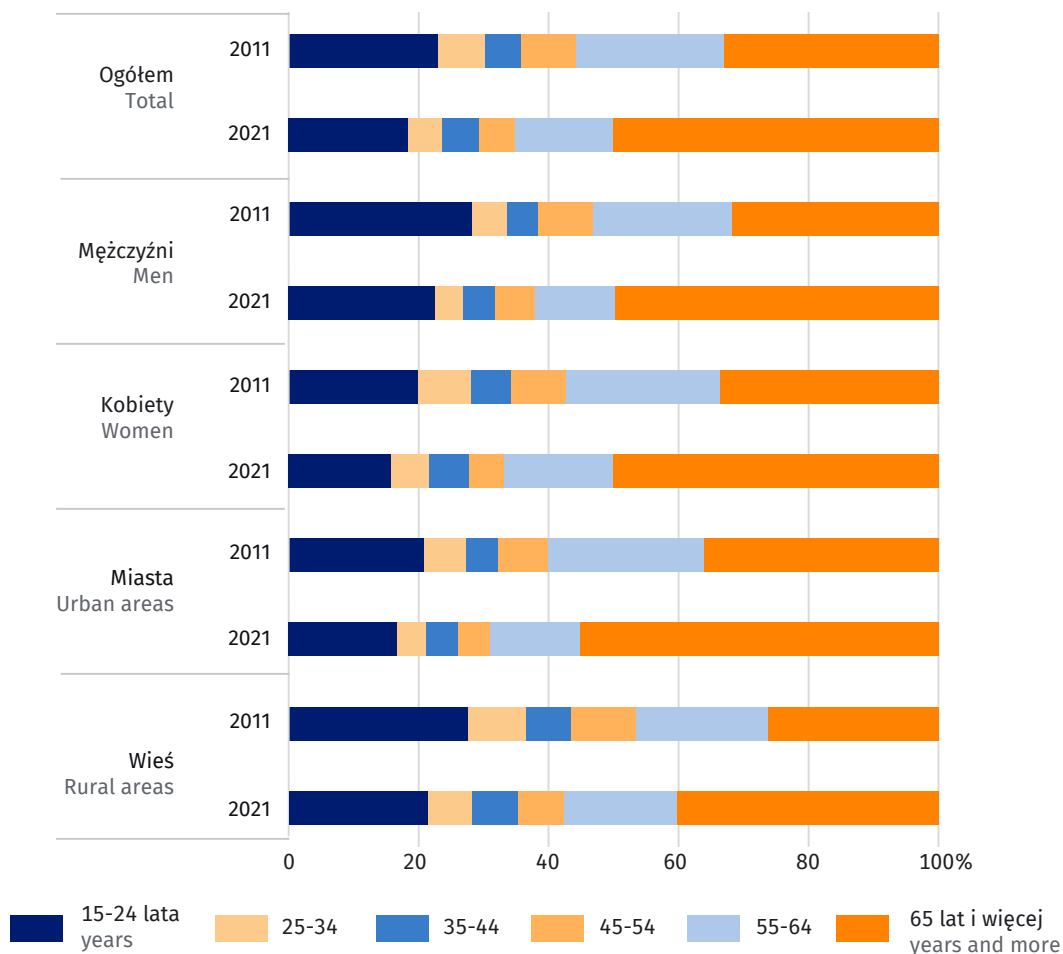
W ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w %
In % of the total population aged 15 years and more

Według wyników spisu z 2021 r. struktura biernych zawodowo według 10-letnich grup wieku w województwie pomorskim kształtowała się podobnie jak w kraju. Najliczniej reprezentowana była grupa osób w wieku 65 lat i więcej, czyli w większości emeryci i renciści (50,1%) oraz grupa osób w wieku 15-24 lat, czyli głównie młodzież kontynuująca naukę (18,3%). Warto zauważyć, że w okresie międzyspisywym w populacji osób biernych zawodowo odnotowano znaczący wzrost udziału osób w wieku 65 lat i więcej (o 17,1 p.proc.). Zwiększył się on zarówno w miastach, jak i na wsi (odpowiednio o 19,1 p.proc. i o 14,0 p.proc.) oraz wśród mężczyzn i kobiet (odpowiednio o 18,0 p.proc. i o 16,5 p.proc.), co wiąże się ze starzeniem się ludności.

Wykres 17. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 17. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups

W województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy we wszystkich 10-letnich grupach wiekowych był wyższy wśród kobiet niż wśród mężczyzn. Najmniejsza różnica wystąpiła w grupie wieku 45-54 lata (o 4,9 p.proc.), natomiast największa – w grupie 55-64 lata (o 25,5 p.proc.), co ma związek z wcześniejszym wiekiem emerytalnym kobiet. W okresie między spisami zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet o ustalonym statusie na rynku pracy we wszystkich grupach wieku zmniejszył się udział biernych zawodowo, przy czym najwyższy spadek dotyczył osób w wieku 55-64 lata (odpowiednio o 19,3 p.proc. i o 19,0 p.proc.)

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, w dwóch najmłodszych grupach wieku (15-24 lata i 25-34 lata) udział biernych zawodowo w liczbie ludności o ustalonym statusie na rynku pracy był wyższy w miastach niż na wsi (odpowiednio o 2,4 p.proc. i o 5,4 p.proc.). W porównaniu z wynikami NSP 2011 różnice w analizowanych grupach wieku pod względem miejsca zamieszkania kształtowały się podobnie jak pod względem płci. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie osób o ustalonym statusie na rynku pracy był niższy niż w 2011 r., a największy spadek odnotowano w grupie osób w wieku 55-64 lata (o 19,8 p.proc. w miastach i o 18,8 p.proc. na wsi).

Bierni zawodowo bez względu na płeć i miejsce zamieszkania to w większości osoby będące w wieku poprodukcyjnym (417,3 tys. osób, 57,7% ogólnej liczby biernych zawodowo). Wśród kobiet udział tej grupy wieku wyniósł 62,7% i był o 15,7 p.proc. wyższy niż wśród mężczyzn. Od spisu przeprowadzonego w 2011 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym wśród biernych zawodowo zwiększył się o 16,7 p.proc., przy czym wśród mężczyzn wzrósł on o 18,0 p.proc., a wśród kobiet – o 15,7 p.proc. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 62,6% biernych zawodowo mieszkańców miast (w 2011 r. – 45,0%) i 48,4% mieszkańców wsi (w 2011 r. – 32,5%).

Dla rynku pracy niezmiennie ważna jest aktywizacja osób w wieku produkcyjnym. Według wyników NSP 2021 liczba biernych zawodowo w wieku produkcyjnym wyniosła 246,1 tys. osób (34,0% ogólnej liczby biernych zawodowo), natomiast w 2011 r. zbiorowość ta liczyła 389,2 tys. osób (odpowiednio 49,3%). W większym stopniu zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (z 23,2% ogólnej liczby biernych zawodowo w 2011 r. do 13,0% w 2021 r.) niż mobilnym (odpowiednio z 26,1% do 21,1%).

4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

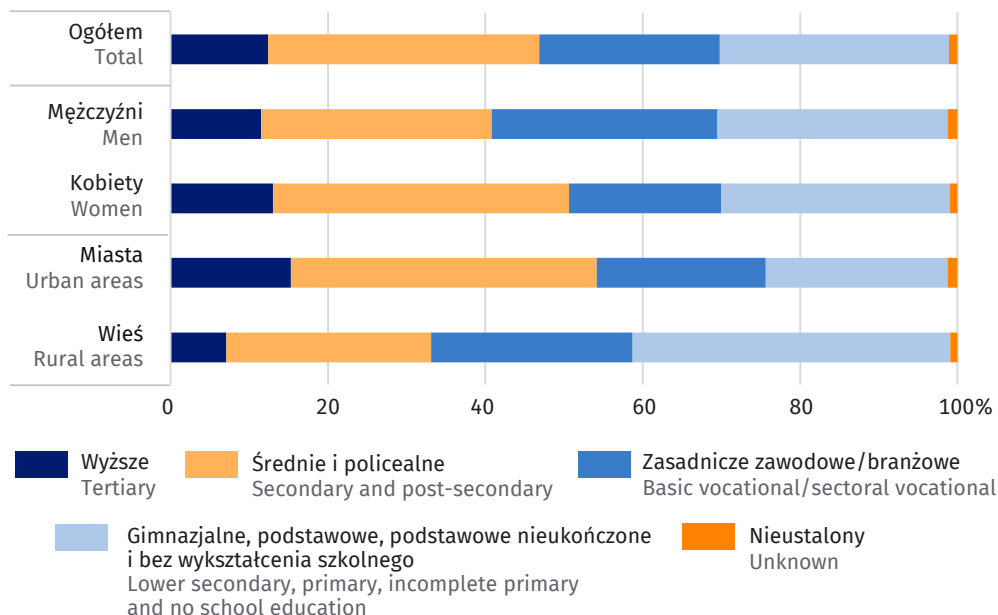
4.2. Economically inactive persons by level of educational attainment

Wyniki NSP 2021 wykazały, że w województwie pomorskim wśród osób biernych zawodowo największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym – 34,4% (dziesięć lat wcześniej przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego – 40,2%). Udział osób z wykształceniem wyższym wśród biernych zawodowo wyniósł 12,4%, a z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 29,1%. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. w ogólnej liczbie biernych zawodowo w województwie pomorskim zmniejszył się jedynie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz bez wykształcenia szkolnego (o 11,1 p.proc.).

Wśród biernych zawodowo kobiet więcej niż wśród mężczyzn było osób posiadających wykształcenie wyższe oraz średnie i policealne (odpowiednio o 1,5 p.proc. i o 8,3 p.proc.), natomiast wśród mężczyzn większą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 28,7% (19,3% wśród kobiet). Bierni zawodowo mieszkańcy miast charakteryzowali się wyższym poziomem wykształcenia niż mieszkańcy wsi. Ponad połowa z nich (54,2%) posiadała wykształcenie co najmniej średnie, podczas gdy wśród osób mieszkających na wsi udział ten wyniósł 33,1%.

Wykres 18. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 18. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of educational attainment in 2021

4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

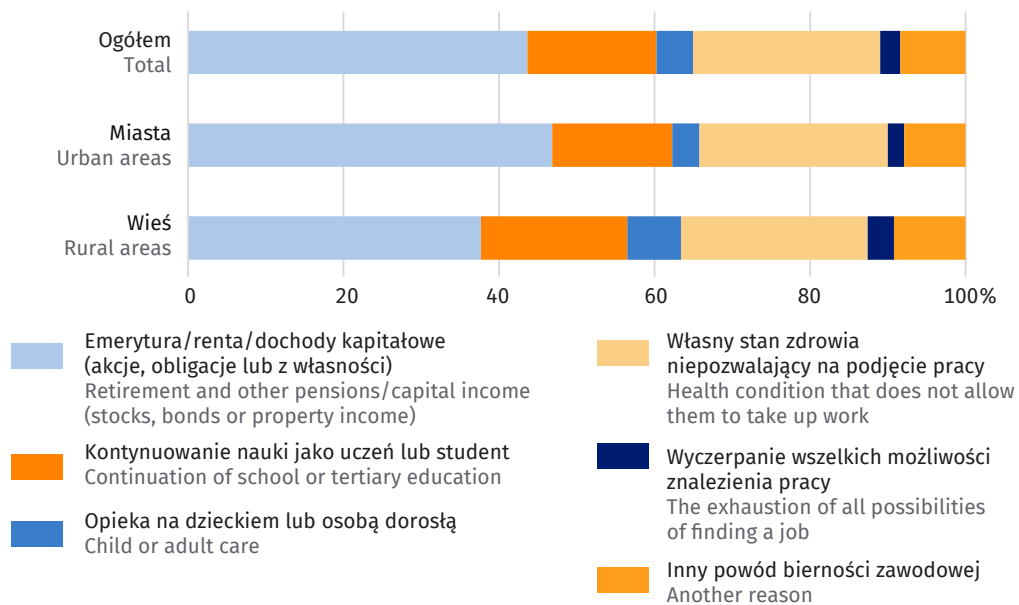
4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity

Niezwykle ważnym elementem opisu populacji osób biernych zawodowo są przyczyny bierności zawodowej. W 2021 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 315,7 tys. osób, co stanowiło 43,7% ogólnej liczby biernych zawodowo. Własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy jako główną przyczynę bierności zawodowej wskazało 174,6 tys. osób (24,1% biernych zawodowo), a kontynuowanie nauki jako uczeń lub student – 120,0 tys. osób (16,6%). Natomiast najrzadziej deklarowaną przyczyną bierności było wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy, wskazane przez 18,5 tys. osób (2,6% biernych zawodowo).

Największa różnica w strukturze biernych zawodowo według przyczyn bierności i płci dotyczyła kontynuowania nauki jako uczeń lub student, które wskazało 20,6% mężczyzn i 14,1% kobiet oraz sprawowania opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą – przyczyna ta została wskazana przez 1,0% mężczyzn i 7,0% kobiet. Mieszkańcy miast częściej niż mieszkańcy wsi jako przyczynę bierności zawodowej deklarowali korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) – w miastach było to 46,8% biernych zawodowo, o 9,1 p.proc. więcej niż na wsi. Osoby zamieszkałe w miastach nieco częściej jako przyczynę bierności wskazywały również własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy (24,2%, o 0,3 p.proc. więcej niż na wsi).

Wykres 19. Bierni zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.

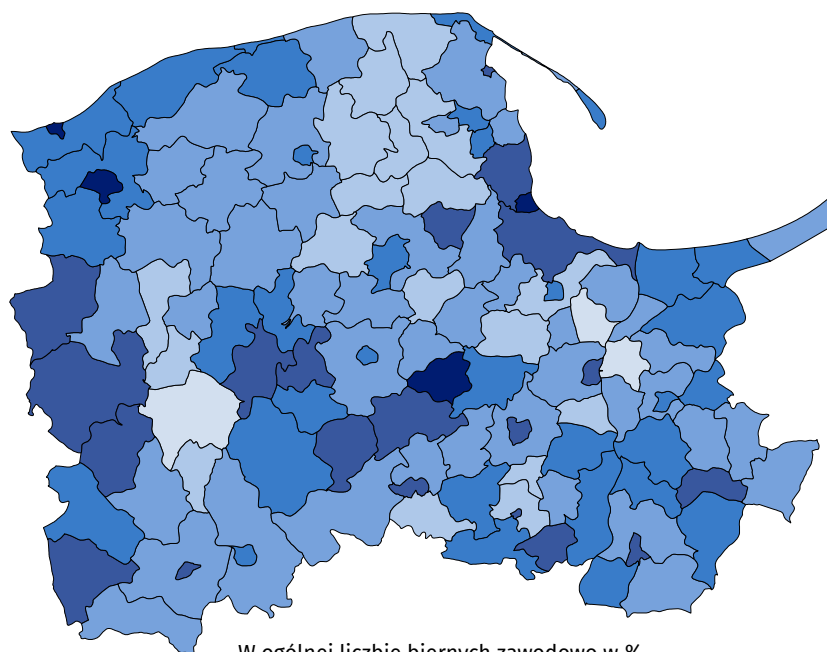
Chart 19. Economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence and reasons for inactivity in 2021

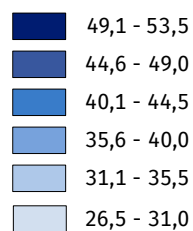
Wśród gmin w województwie pomorskim korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) było najczęstszą przyczyną bierności zawodowej w gminie wiejskiej Liniewo (53,5% ogólnej liczby biernych zawodowo) oraz w gminie miejskiej Ustka i Sopot, a najniższy udział tej przyczyny bierności zawodowej wystąpił w gminach wiejskich: Suchy Dąb (26,5%), Lichnowy (27,9%) i Lipnica (30,8%).

Mapa 6. Bierni zawodowo z powodu korzystania z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) w 2021 r.

Map 6. Economically inactive population due to receiving retirement or other pensions/capital income (stocks, bonds, property income) in 2021

W ogólnej liczbie biernych zawodowo w %
In % of the total economically inactive population

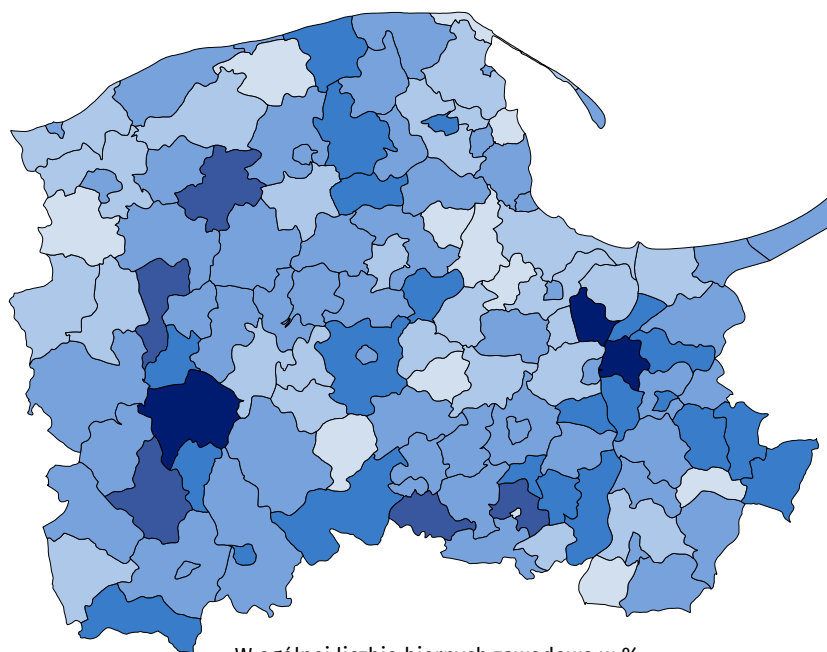

pomorskie = 43,7

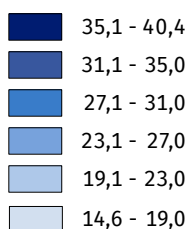
Stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy był najczęstszą przyczyną bierności w gminach wiejskich: Lipnica (40,4%), Lichnowy (36,8%) i Suchy Dąb (35,1%), a najniższym udziałem tej przyczyny charakteryzowały się gmina wiejska Mikołajki Pomorskie (14,6%), gmina miejska Skórcz (15,0%) i gmina wiejska Liniewo (15,2%).

Mapa 7. Bierni zawodowo z powodu własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy w 2021 r.

Map 7. Economically inactive population due to health condition that does not allow them to take up work in 2021

W ogólnej liczbie biernych zawodowo w %
In % of the total economically inactive population

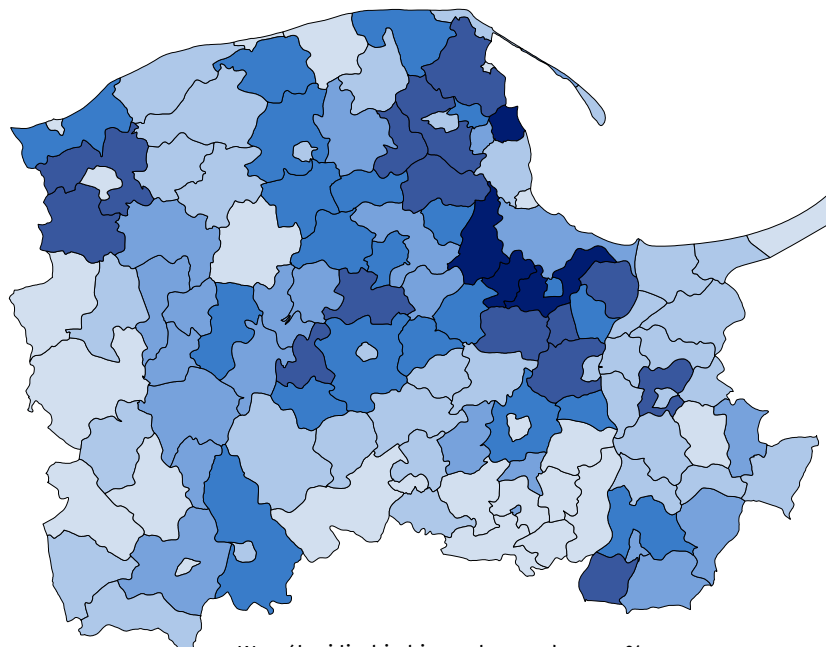

pomorskie = 24,1

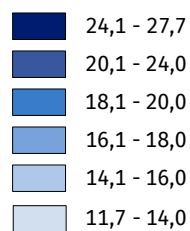
Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student najczęściej wskazywano jako przyczynę bierności w gminie wiejskiej Kosakowo (27,7%) i Kolbudy (26,0%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Żukowo (25,1%), a najrzadziej w gminie wiejskiej Osiek, w gminie miejsko-wiejskiej Czarna Woda i w gminie miejskiej Łeba (po 11,7%).

Mapa 8. Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.

Map 8. Economically inactive population due to continuation of school or tertiary education in 2021

W ogólnej liczbie biernych zawodowo w %
In % of the total economically inactive population

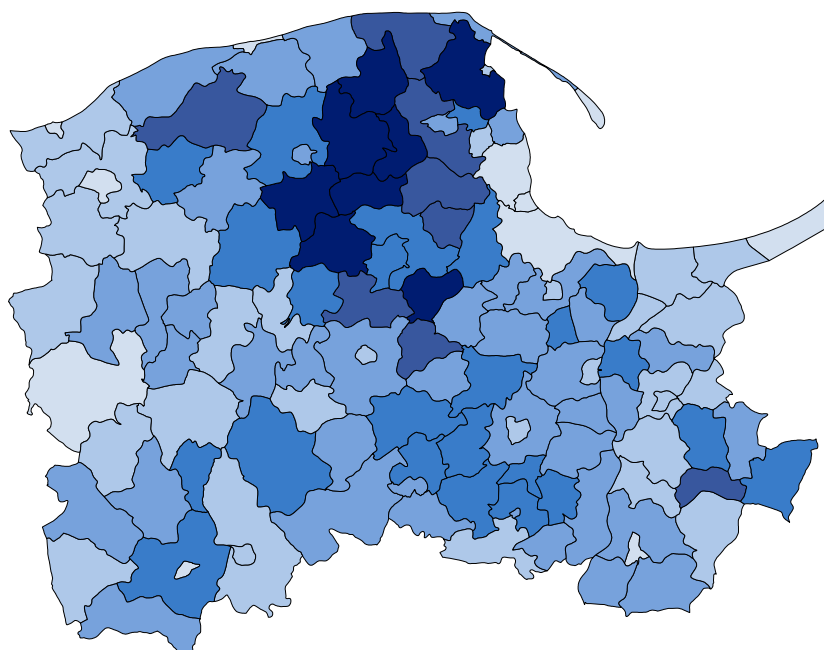

pomorskie = 16,6

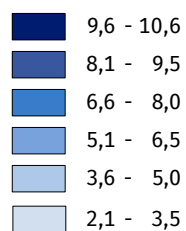
Największy udział biernych zawodowo z powodu opieki na dzieckiem lub osobą dorosłą odnotowano w gminach wiejskich: Sierakowice (10,6%) oraz Somonino i Luzino (po 10,4%), natomiast najniższy wystąpił w gminie miejskiej Ustka (2,1%) i Sopot (2,5%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Miastko i w gminie miejskiej Słupsk (po 2,7%).

Mapa 9. Bierni zawodowo z powodu opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą w 2021 r.

Map 9. Economically inactive population due to child or adult care in 2021

W ogólnej liczbie biernych zawodowo w %
In % of the total economically inactive population

pomorskie = 4,7

Uwagi metodyczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną, tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.,
- **„Spis na żądanie”** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.,
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.,
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowcach realizowanych w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągnięcia dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz.

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat lub więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- **Wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- **Wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
 - a) **wiek mobilny** (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
 - b) **wiek niemobilny** (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **Wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności dotyczą osób w wieku 15 lat lub więcej i prezentowane są w następujących klasach:

- **wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych,
- **średnie i policealne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 r. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie,
- **zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia,
- **gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy,
- **podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej,
- **podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczyły się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do **pracujących** zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności zawodowej** przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę,
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą),
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie,
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną),
- agenci we wszystkich systemach agencji,
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno **pracodawców** (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i **osoby niezatrudniające pracowników**.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was a full-scale survey and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs. According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective accommodation facilities, census data were obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census were collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from 1 April to 30 September 2021,
- **"Census on demand"** – a telephone interview at the respondent's request was conducted via a census hotline from 1 April to 30 September 2021,
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from 4 May to 30 September 2021,
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent's answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from 21 June until 30 September 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyse key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented.

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years a person has lived. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. 31 March 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years or over.

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age.

- **Pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- **Working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
 - a) **mobile working age** (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
 - b) **immobile working age** (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **Post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Educational attainment level – the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the publication, data on the education of the population refer to persons aged 15 or over, and are presented in the following classes:

- **tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor’s, engineer’s or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers’ college, teachers’ college of foreign languages (except those organised as part of a post-secondary school) and colleges of social work,
- **secondary and post-secondary education** – refers to persons whose highest level of education attained is obtaining a certificate of completion of general secondary school, specialised secondary school, supplementary secondary school, or those who completed lower secondary school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of secondary vocational school (technical secondary school, supplementary technical secondary school, vocational secondary school, technical general secondary school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes persons having a certificate (diploma) of completion of post-secondary school, which admitted the holders of a secondary school certificate, and those who had completed a teacher training college,
- **basic vocational or sectoral vocational education** – refers to persons whose highest level of education achieved is obtaining a certificate of completion of vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master’s academy, stage I sectoral vocational school,
- **lower secondary (gimnazjum) education** – refers to persons whose highest level of education achieved is obtaining a lower secondary school leaving certificate or a certificate of completion of special job-training school,
- **primary education** – refers to persons whose highest level of education achieved is obtaining a primary school leaving certificate (before the war, a grade school), courses for employed persons covering the primary school programme, and the first degree art school simultaneously implementing a primary school curriculum,
- **incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of working/ /having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The survey covered individuals aged 15 years or older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons recognised as employed or unemployed according to the definitions given below.

The employed included all persons aged 15 years or over who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income,
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15-74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week,
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between 1 and 31 March,
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one,
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15,
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property),
- continuing your education as an apprentice or student,
- child or adult care,
- your own health condition that does not allow you to work,
- exhausting all possibilities of finding a job,
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work,
- persons who work as contractors (also known as homeworkers),
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or leaseholders of private agricultural holding who work on the holding,
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered),
- agents in all agency systems,
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons**.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and Employment rate were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.